

vergadering **33**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 10 mei 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aanpak van grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer	5
ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het mentaal welzijn van onze jongeren	
ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneeckhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over mentaal welzijn bij jongeren en ouderen	
ACTUELE VRAAG van Els Ampe aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, en aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het fysiek en mentaal welbevinden van jongeren	
ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de druk op het mentaal welzijn van jongeren	9
ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het groeipakket	18
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de Canon van Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de inhoud van de Vlaamse canon	
ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Vlaamse canon	23
ACTUELE VRAAG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de impact van het dodelijke jongerengeweld in Zaventem op het onderwijs in de secundaire school ZAVO	31

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nood aan meer (student-)artsen en het voorstel tot afschaffen van de numerus clausus en het verhogen van de instroom	
ACTUELE VRAAG van Thijs Verbeurgt aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het gevraagde startquotum voor de opleidingen arts en tandarts	
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de artsenquota	35
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de implementatie van het vernieuwde Vlaamse Inschrijvingsdecreet	42
ACTUELE VRAAG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verzoeken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot de nieuwe omgevingsvergunning voor de luchthaven van Zaventem	45
VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de geldigheidverklaring van de kiesverrichtingen en het onderzoek van de geloofsbrieven betreft – 1641 (2022-2023) – Nr. 1	
Algemene bespreking	49
Artikelsgewijze bespreking	50
ONTWERP VAN ORGANIEK REGLEMENT VAN HET VLAAMS MENSEN-RECHTENINSTITUUT	
Bespreking en stemming	50
VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de geldigheidverklaring van de kiesverrichtingen en het onderzoek van de geloofsbrieven betreft – 1641 (2022-2023) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	51
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	51
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	54
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	54

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Axel Ronse: ambtsverplichtingen;

Freya Perdaens, Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Joke Schauvliege: familieverbindingen;

Roosmarijn Beckers, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Gwendolyn Rutten, Willem-Frederik Schiltz, Tine Van den Brande, Frieda Verougstraete-Deschacht: gezondheidsredenen.

ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aanpak van grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, collega's, je baas die elke maandag pocht met zijn seksleven van het afgelopen weekend en gedetailleerd aan jou vraagt hoe jouw seksleven was dat weekend. Je baas die zegt dat je kont en je borsten er eigenlijk wel heel goed uitzien in dat kleedje. Je baas die, terwijl de timmerman bezig is in je kantoor, vraagt wanneer hij eens in jouw gaatje mag boren. Je baas die toevallig samen met jou in de auto zit, die je begint te bepotelen en dan een auto-ongeluk veroorzaakt. Collega's, dat is geen scenario van een of andere Netflixdramaserie. Dat zijn getuigenissen van op de Vlaamse arbeidsmarkt, hier bij ons, die dit weekend in de krant stonden, waar slachtoffers allemaal samen hebben getuigd.

Collega's, in oktober 2017 is er een wereldwijd debat losgebarsten, het MeToo-schandaal. Het was nodig dat dat gebeurde. En dat debat is nog altijd gaande. Maar jammer genoeg zien we dat er voor heel wat slachtoffers vandaag redelijk weinig tot niets is veranderd. Wisten jullie, collega's, dat 85 procent van de mensen die dat meemaken, geen klacht indienen, geen melding doen? Wisten jullie dat slechts 7 procent van de mensen die dat meemaken, de stap zetten naar een vertrouwenspersoon? Wisten jullie dat slechts 1,6 procent de stap zet naar een preventieadviseur?

Waarom doen ze dat niet, collega's? Omdat ze weten dat ze niet geloofd zullen worden. Omdat ze zich schuldig voelen. Omdat ze de vraag stellen of ze zelf toch niets verkeerd hebben gedaan omdat ze dat ene kleedje hebben aangedaan en of ze voldoende signalen hebben gegeven dat ze het eigenlijk niet willen. Dat is de realiteit vandaag de dag.

Minister, een deel van dat beleid dat gevoerd moet worden, zit op federaal niveau. Maar er is ook een deel waarvoor ik naar u kijk, als Vlaams minister die verantwoordelijk is voor iedereen die hier bij ons deelneemt aan de arbeidsmarkt. Want een van de verdomde plichten die wij als beleidsmakers allemaal

hebben, is om ervoor te zorgen dat elk slachtoffer zich veilig genoeg voelt om melding te kunnen doen. Die drempels moeten naar beneden.

Minister, welke stappen kunt en zult u ondernemen als Vlaams minister van Werk om ervoor te zorgen dat slachtoffers gemakkelijker melding kunnen doen als ze geconfronteerd worden met grensoverschrijdend gedrag op de arbeidsmarkt? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel voor deze zeer belangrijke vraag, collega Annouri. Ik vind het een collectieve verantwoordelijkheid van ons als samenleving om onze kinderen en onze opgroeiende jongeren zo vroeg mogelijk mee te geven dat het stellen van grenzen mag, kan en moet. Je persoonlijke integriteit, dat is je allerhoogste goed. Elke vorm van grensoverschrijdend gedrag kan niet door de beugel.

Het is inderdaad een hoeksteen van het preventiebeleid, dat een federale bevoegdheid is. Maar u kent mij ook als iemand die zich niet zal verschuilen achter het feit dat het federaal is. We moeten ook maximaal onze Vlaamse verantwoordelijkheid nemen en binnen onze bevoegdheden kijken wat wij kunnen doen om elke drempel voor een melding weg te nemen en alles doen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen.

De verantwoordelijkheid bij leidinggevendenden, bij de hr-afdelingen, bij de organisatiecultuur, om die zaken bespreekbaar te maken, is cruciaal. Ik ben dan ook heel tevreden dat wij nu in het kader van het gesloten werkgelegenheidsakkoord aan de vooravond staan van een overheidsopdracht waarbij we naar een overlegmethodiek moeten kunnen gaan op elke werkvloer, in elk bedrijf, in elke organisatie, zodat daar een cultuur kan worden geïnstalleerd waarin alles bespreekbaar wordt op het vlak van psychologische veiligheid, op het vlak van werkbaar werk, en dat elke drempel daartoe wordt weggenomen. Wij vragen dus aan een bedrijf om zo'n overlegmethodiek uit te schrijven voor alle bedrijven en organisaties in Vlaanderen.

Als minister van Wetenschap heb ik recent ook kennis genomen van de verhalen van grensoverschrijdend gedrag in de academische wereld. En samen met collega Weyts heb ik initiatief genomen om te komen tot een voorontwerp van decreet voor de melding van grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs. Het ging daar heel concreet over het statuut van de vertrouwenspersoon en ook over de centrale registratie en de actieve opvolging van meldingen bij hoger onderwijsinstellingen, en dat niet alleen voor de student maar ook voor de doctoraatsstudenten en de post-doctorandi. Wij doen, complementair aan het federale beleid, binnen Vlaanderen alles wat kan om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen en om drempels voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag weg te nemen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, vaak wordt er gezegd over die mensen, die wel melding van grensoverschrijdend gedrag durven doen, dat ze moedig zijn, wat klopt. Maar de mensen die dat niet doen, het overgrote deel, die 85 procent, is niet laf. Dat zijn mensen die iets gruwelijks hebben meegemaakt maar die die stap niet durven zetten omdat de procedure vaak veel te zwaar weegt. Zij moeten met de bewijslast komen en vaak – Vlaanderen is een regio's met heel veel kmo's – heeft in die kleine bedrijven de vertrouwenspersoon naar wie ze zouden moeten gaan nauwe banden met de leidinggevende, misschien wel de leidinggevende die verantwoordelijk is.

Weet u dat twee derde van de gevallen gaat over een leidinggevende die misbruik maakt van zijn macht over iemand die ondergeschikt is? Dat is een machts-misbruikprobleem. Onderzoek geeft duidelijk aan dat, als je dat wilt oplossen, je de structuur van je bedrijf moet gaan aanpakken. Mijn vraag is of u concreter kunt ingaan op wat u daarnet hebt gezegd. Welke drempels gaan er extra worden opgeworpen vanuit uw Vlaams beleid en hoe gaat u ervoor zorgen dat in die kmo-regio, die we zijn in Vlaanderen, mensen op een veilige manier die stappen kunnen zetten zonder dat ze schrik moeten hebben van represailles?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Collega's, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat grensoverschrijdend gedrag absoluut niet kan. Het ondermijnt het zelfvertrouwen en zorgt voor stress, voor angst. Vaak is het ook een lijdensweg om net die procedure te starten en kiest men ervoor om te zwijgen. Dan komt die grote 'maar'. Het was niet zo bedoeld, maar we kunnen er niet veel aan doen, maar het is nu eenmaal zo. We moeten echt stoppen met dat gemaar. We moeten echt stoppen met dit gedrag te minimaliseren. We zien dan ook vaak dat die toxische leidinggevendens te weinig door de mand vallen en dat we ons te weinig focussen op die interne systemen die dat in de hand houden. Ik denk dat bedrijven dat morele kompas kunnen versterken en die interne controlesystemen kunnen inbouwen en mijn oproep is dan ook, minister, om die systemen die dit in de hand houden aan te pakken.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Dank u wel, collega Annouri, voor de belangrijke vraag. Inderdaad, minister, grensoverschrijdend gedrag kan niet, mensen moeten in een vertrouwenwekkende omgeving kunnen werken, moeten met een leidinggevende kunnen werken op vertrouwelijke basis. Soms loopt dat mis en dan moet er worden ingegrepen. Vanuit dit parlement is al ingegrepen als het ging over de sector van de dienstencheques met het daar vastgestelde grensoverschrijdende gedrag, onder andere op aangeven van collega Ronse. Daar is uiteindelijk een decretaal initiatief gekomen om gebruikers waarbij grensoverschrijdend gedrag werd vastgesteld, te kunnen uitsluiten. Vandaar een pleidooi, minister, om in overleg met onze sectoren te kijken hoe we bedrijven beter kunnen begeleiden om hier beter met om te gaan. Onze sectororganisaties staan heel dicht bij onze bedrijven, we hebben al sectorconvenanten. Ik denk dat dit een belangrijk onderwerp is om mee te nemen en op die manier een beleid te voeren om alle bedrijven te gaan bereiken.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank, collega Annouri, voor de belangrijke vraag. Grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer, maar ook elders, voor alle duidelijkheid, maar zeker op de werkvloer, kunnen en mogen we niet aanvaarden. Het is zeker goed dat we een duidelijk signaal geven dat we aan de kant gaan staan van diegenen die daar het slachtoffer van zijn. Het is ook nodig als je weet dat amper 8 procent van de mensen die slachtoffer zijn, het durven te melden aan de vertrouwenspersoon. Het is enorme drempel voor mensen om het aan te klagen. Ik denk dat het dan belangrijk is dat we het signaal geven dat we dat niet aanvaarden.

Vlaanderen heeft natuurlijk niet alle bevoegdheden. U hebt er al naar verwezen: de welzijnswet is federaal. Minister, het is goed dat u wilt dat Vlaanderen ook dingen kan doen. We kennen bijvoorbeeld het instrument van werkbaarheidscheques waarbij we bedrijven aanmoedigen om maatregelen te nemen om de werkbaarheid te verhogen. Dat is ook cruciaal in deze tijden. Misschien moeten we wat verdergaan op die piste en nadenken of we bedrijven op die manier

moeten stimuleren om ook rond grensoverschrijdend bedrag maatregelen te nemen die echt een verschil kunnen maken op de werkvloer.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, ik kan al jullie bijkomende vragen terugbrengen naar het initiatief dat in de steigers staat. In het kader van de uitvoering van het werkgelegenheidsakkoord bestellen we een opdracht waarmee we willen komen tot een overlegmethodiek in elk bedrijf, elke organisatie, groot of klein, die het mogelijk moet maken om een cultuur te installeren waarin alles bespreekbaar wordt, waarin er inderdaad voldoende vertrouwen is om te spreken over alle thema's binnen werkbaar werk, ook grensoverschrijdend gedrag, alles wat de psychologische veiligheid aangaat.

In die context moet dan gekeken worden naar de drempels. Want u hebt inderdaad gelijk: we zien dat er vaak nog veel – te veel – psychologische drempels zijn om het bespreekbaar te maken. Dat zijn net de thema's die het voorwerp uitmaken van de opdracht die wij nu zullen bestellen om complementair, met al het beleid dat er is, federaal en Vlaams, nog meer in de diepte te kunnen werken om het te voorkomen en de drempels die er zijn om het bespreekbaar te maken, weg te werken.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoord.

Collega's van de meerderheid, jullie hebben vaak de mond vol van het aan de slag krijgen van zoveel mogelijk mensen die kunnen werken, van een zo gezond mogelijke arbeidsmarkt, met 80 procent werkzaamheidsgraad. Een van de noodzakelijke voorwaarden is dat iedereen die zijn, haar of hun job uitoefent, dat op een veilige manier kan doen. Dan zul je hier prioritair tegen moeten optreden.

Minister, ik heb gisteren op mijn sociale media gepost dat ik hier vandaag een vraag zou stellen over dit stuk. Ik kreeg daar heel wat reacties op. Er waren reacties die mij verbaasden, van mensen die effectief een klacht hadden ingediend en klaagden over de procedure. Dat is een beetje bizar. Als je nog nooit zulke dingen hebt meegemaakt, kun je daarover lezen in de krant, zoals ik, en er verontwaardigd over zijn. Maar als je daar slachtoffer van bent, dan vernielt dat je leven, dan krijg je burn-outs en sleur je dat voor jaren mee.

Minister, ik sluit af met een vraag. U zegt dat er iets in de steigers staat. Ik verwacht voor al die slachtoffers dat er deze legislatuur nog concrete voorstellen worden gedaan waarover we kunnen discussiëren om te vermijden dat we nog eens zes jaar verliezen voor een betere bescherming van slachtoffers. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het mentaal welzijn van onze jongeren

ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneekhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over mentaal welzijn bij jongeren en ouderen

ACTUELE VRAAG van Els Ampe aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, en aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het fysiek en mentaal welbevinden van jongeren

ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de druk op het mentaal welzijn van jongeren

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, goedemiddag. 'Het gaat niet goed met onze jongeren', zo kopte De Standaard afgelopen maandag naar aanleiding van een vierjaarlijkse internationale studie waarbij twintigduizend jongeren tussen 11 en 18 jaar in 2022 werden bevraagd over hun mentale, fysieke en sociale welzijn.

Maar laten we eerst beginnen met het goede nieuws, want negen op de tien Vlaamse jongeren gaf aan tevreden te zijn met hun eigen leven en bijna acht op de tien Vlaamse jongeren gaf aan een goede tot uitstekende fysieke gezondheid hebben. Dat nieuws mag ook eens worden benadrukt.

Maar, collega's, helaas is het niet allemaal peis en vree, want anders stonden wij hier niet aan het spreekgestoelte. Het rapport bevestigt ook eerdere signalen uit de hulpverlening en internationale studies. Want ondanks de vele goede Vlaamse beleidsinitiatieven rapporteren de jongeren toch wel beduidend meer mentale en fysieke klachten, zoals slapeloosheid en zenuwachtigheid. Die evolutie moeten wij nauwlettend in het oog houden en aanpakken.

Mijn partij en ikzelf zijn ervan overtuigd dat een deel van de oplossing erin bestaat te werken rond de weerbaarheid en mentale veerkracht van onze jongeren. Zoals professor Duyck het zo mooi stelt, doen we dat niet – ik citeer – "door een frustratievrije oase te creëren door jongeren af te schermen van uitdaging, teleurstelling en vergelijking".

Ik denk dat wij net het omgekeerde moeten doen. Wij moeten jongeren handvaten geven om te kunnen omgaan met een tegenslag, met uitdagingen, met veranderingen, om net hun mentale veerkracht en weerbaarheid te versterken.

Minister, zoals altijd is mijn vraag dus heel eenvoudig: welke handvaten gaat u onze Vlaamse jongeren aanreiken om de weerbaarheid en de mentale veerkracht te versterken?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Voorzitter, collega's, minister, het is inderdaad zo dat er niet alleen maar negatieve signalen zijn, maar we zouden hier niet vooraan staan, mochten we niet beseffen – ik hoop dat, minister – dat we een

collectief probleem hebben als samenleving. Als uit de cijfers van zowel Tele-Onthaal als de HBSC-studie (Health Behaviour in School-aged Children) gezien het aantal meldingen, het aantal problemen, het aantal signalen blijkt dat er collectief echt wel een probleem is met de mentale en fysieke gezondheid in Vlaanderen, en breder in Europa, dan moet hier helder worden blootgelegd dat dat een collectief probleem is. Minister, nog altijd te vaak worden mentaal welzijn, fysieke gezondheid, mentale gezondheid voorgesteld als een individueel probleem, waarvoor er individuele hulpverlening moet zijn. Als we vandaag de wachtlijsten bekijken, dan zien we echter dat onze welvarende regio de Vlamingen niet kan garanderen dat zij zorgeloze zorg kunnen ervaren op het moment dat ze die nodig hebben.

Collega's, minister, in vergelijking met 2015 zijn de telefonische meldingen, de chatmeldingen, de gevoerde gesprekken niet met 20 of 40 procent, maar met 100, 200, 300 procent toegenomen. Dit is dus echt een collectief probleem. We weten dat onze hulpverlening op het einde van de rit te vaak te traag komt, dat er te lange wachtlijsten zijn. Minister, we weten tegelijk echter ook dat dat voor een heel brede groep geldt. We spreken hier over jongeren, maar als we naar de cijfers kijken, gaat het ook over ouderen. Ook steken meisjes en vrouwen er steeds meer bovenuit in de statistieken. Het is duidelijk dat we daar een echt probleem hebben. Nog te weinig is in dit halfroond en op allerlei andere plekken dus doorgedrongen dat dit misschien wel een van de grootste uitdagingen voor de toekomst is: de gezondheid van onze jongeren, onze ouderen en al wie daartussen zit.

Minister, dit gaat over eenzaamheid, dit gaat over suïcidegedachten, dit gaat over angststoornissen, over eetstoornissen, over automutilatie en over fysieke klachten die daarmee samenhangen. Op welke manier wilt u nu eindelijk, bijvoorbeeld op de schoolvloer, de nodige stappen zetten om het verschil te maken, eindelijk de bespreekbaarheid van dit thema te vergroten en mensen handvatten aan te reiken om hiermee aan de slag te gaan? *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Voorzitter, 22 procent van de jongeren heeft zelfmoordgedachten. Dat is 25 procent meer dan voor de lockdown. 18,8 procent van de jongeren doet aan zelfverminking, 30 procent meer dan voor de lockdown. Een vijfde van de jongeren voelt zich ongelukkig. Nu we die cijfers hier zien, is het duidelijk dat de opsluiting van de jongeren veel slachtoffers heeft gemaakt. Tijdens hun opsluiting hebben ze geen vrienden gezien, geen nieuwe vrienden gemaakt, geen lief kunnen zoeken. Brits onderzoek leert ons dat mensen in het algemeen vooral vrienden maken voor ze 25 zijn. Nadien gaat het helaas bergaf. Uit die cijfers moeten we leren. Politici mogen niet boven de hoofden van de jongeren beslissingen nemen, moeten meer naar hen luisteren. Daarom stel ik voor dat er ook meer plaatsen zouden zijn voor jongeren op de kieslijsten in 2024, zodat hun stem hier luider klinkt. Wie hier is immers onder de 30? Bijna niemand.

Minister, het mentaal welzijn van jongeren heeft nog nooit zo hoog op de agenda gestaan. Ik luister graag naar uw acties om hun mentaal welbevinden beter te maken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, voor mijn vraag verwijs ik graag even naar de samenwerking die al bestaat tussen Vlaanderen en de federale overheid op het vlak van welzijn van leerlingen. Enerzijds zijn er de groepen die starten of zijn gestart in het lager onderwijs, waarbij klassen van alles leren over

hoe men emoties kan herkennen en beter kan omgaan met die emoties. Zo hopen wij dat die kinderen ook beter gewapend zullen zijn tegen de moeilijke puberteit die een aantal jaren later op hen afkomt. De evaluatie volgt in 2024.

Maar er is ook een tweede spoor. Het onderwijs is natuurlijk de plek waar alle kinderen samen zijn. We merken soms dat sommige kinderen minder goed in hun vel zitten en naast groepsmomenten ook individuele hulp nodig hebben. De federale overheid heeft een mogelijkheid voorzien waardoor scholen vindplaatsen worden. Ze kunnen intekenen op een systeem waardoor geconventioneerde psychologen – dat zijn die fameuze ‘11 euro’-psychologen – tot op de school komen en er zijn om, zonder enige drempel, met die leerlingen te praten en hen te helpen.

De indruk bestaat dat er nog niet zoveel scholen zich opgeven als vindplaats, en dat op een moment dat we zien dat in het secundair onderwijs – vooral in tso en bso-scholen – het aantal kinderen die niet goed in hun vel zitten, bijzonder groot is.

Denkt u dat u, met uw collega van Onderwijs, kunt overwegen om een extra oproep te doen naar die scholen om in te tekenen op dat systeem, zodat binnen de kortste keren – want de psychologen zijn er, ze zijn ook gefinancierd – leerlingen op een heel laagdrempelige manier kunnen gaan spreken met iemand die hen verder helpt wanneer ze het moeilijk hebben? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor de vragen en voor het feit dat bij de aanvang van de plenaire vergadering, het thema van mentaal welbevinden een belangrijke plek krijgt op de agenda. Dat is, denk ik, absoluut noodzakelijk.

Ik zal starten met het goede nieuws. Het deed mij oprecht plezier om in dat internationaal onderzoek te lezen dat negen op tien jongeren zich tevreden voelt. Maar onder 'tevreden voelen' zit natuurlijk alles. Een permanente staat van tevredenheid is iets wat wellicht niemand in dit halfrond al heeft bereikt, ik in elk geval niet. Collega Vaneeckhout wel? Voor mij ligt dat anders.

Het is een hele zoektocht in je leven om tot een situatie te komen waarin je best wel tevreden bent. Ik denk dat twee elementen daarbij heel belangrijk zijn. Ik ga er straks even op in, maar ik wil voorafgaandelijk zeggen dat ik vol verwachting uitkijk naar de internationale vergelijking. Het is immers een internationaal onderzoek. Binnen enkele maanden gaan we de resultaten krijgen van alle landen die hebben deelgenomen. Ik zou wel eens willen zien hoe deze resultaten zich positioneren ten opzichte van die van andere landen. Is het hier beter of slechter, of zitten we met een generatieprobleem dat de Vlaamse grenzen in grote mate overschrijdt?

Het zijn resultaten uit 2022, collega's. Dat betekent dus de eerste keer post-corona. Je ziet de effecten van corona; die zitten in de resultaten. Het eerste wat ik nu wil doen, is overgaan tot een bespreking van de resultaten met mijn partnerorganisaties. Dat zijn er heel veel in Welzijn. Er zijn er heel veel actief. Het tweede dat ik zal doen, en daar hebben sommigen van jullie al op gealludeerd, is dit met mijn collega's bespreken. Dat zijn de minister van Onderwijs, die een niet onbelangrijke bevoegdheid heeft, de federale minister van Welzijn – ik kom straks nog op uw voorstel terug, collega Van den Bossche –, maar ook de minister van Jeugd, die heel wat inspanningen levert om instrumenten aan te reiken voor het welbevinden van onze jongeren.

Ik kan als minister de jongeren niet gelukkig maken. Dat is ook mijn taak niet. Ik kan er, samen met de collega's, wel voor zorgen dat er, als het minder goed gaat, instrumenten zijn waarmee je je weerbaarheid kunt oefenen en waarmee je zaken bespreekbaar kunt maken. Die twee woorden zijn van belang: bespreekbaar maken hoe je je voelt, en preventie. Wat de preventie en de bespreekbaarheid betreft, is er een heel belangrijke wijziging. Vrijdag, als alles goed gaat, zullen we op de Vlaamse Regering voor de allereerste keer de geestelijke gezondheidsbevordering opnemen in onze globale gezondheidsdoelstellingen. Dat was voorheen niet het geval, collega's. Vrijdag – of de week erna, maar ik vermoed dat het wel zal lukken vrijdag – wordt dit een absoluut speerpunt in ons gezondheidsbeleid. U kunt zeggen dat het iets is op papier, maar voor mij is het heel belangrijk omdat we van daaruit alle gestructureerde beleidslijnen moeten ontwikkelen.

Wat bestaat er vandaag en waar moeten we nog meer op inzetten? Ik start met de preventie. Diverse collega's hebben er al op gewezen dat kinderen naar school gaan. We hebben tijdens de lockdown de scholen zoveel mogelijk willen openhouden, net omdat scholen sociaal zo'n belangrijke rol hebben. Ik denk dat centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) zeer goed werk doen. Maar ik heb een overleg gehad met collega Vandenbroucke, collega Van den Bossche, omdat er nog ruimte is om die eerstelijnspsychologen en de terugbetaling ervan te verbeteren. Dat geldt niet alleen, denk ik, voor het onderwijs, maar ook binnen een aantal van mijn voorzieningen. Ik denk bijvoorbeeld aan de samenwerking met de OverKop-huizen. Die lijnen worden gelegd om de capaciteit die ter beschikking wordt gesteld, toch volledig op te gebruiken.

Ik wil dat zeker ook opnemen met collega Weyts, en we kunnen misschien nog een brief schrijven aan onze scholen om te zien of ze al dan niet bereid zijn om dat op te nemen.

Mijn federale collega – ik zei het al – heeft ook geen onbelangrijke bevoegdheid, omdat hij natuurlijk beslist over die terugbetaling van de eerstelijnspsychologen als er hulp nodig is, hij kan daar belangrijke stappen voor zetten. De bevoegde minister van jeugd kan dat ook met talrijke projecten.

Rond die bespreekbaarheid, collega's, is er wel een issue. Ik merk – en jullie hebben me er al over bevraagd – dat de online hulpverlening werkelijk uit zijn voegen barst. Dus vandaar heb ik daar ook al extra instrumenten op ingezet. Waarom is die online hulpverlening zo belangrijk? Omdat we net daarmee jongeren – en ouderen, onderschat het niet – bereiken die de stap naar de telefoon om met iemand te praten, niet durven te zetten, en die eerst online zoeken hoe ze hulp kunnen krijgen. Ik wil daar absoluut nog meer op inzetten in de toekomst. Ik denk dat dat van belang is.

Daarnaast willen – we hebben het natuurlijk in de media gezegd – voor de jongeren dan heel specifiek de werking van de OverKop-huizen uitbreiden. Ze zijn nog niet overal in Vlaanderen aanwezig. Onder andere in Noord-West-Vlaanderen is er een groot gat, en als ik zie wat de successen zijn die worden geboekt, is het echt wel elementair om dat te kunnen doen, omdat je daarmee op een laagdrempelige manier jongeren kunt bereiken. Als ze eenzaam zijn, of als ze nood hebben aan een babbel, dan kan het daar gebeuren. Maar als ze nood hebben aan hulp, dan zijn er mensen die dat kunnen detecteren, en die hen ook kunnen doorverwijzen naar gepaste hulp. Dus dat is heel belangrijk als preventiemethodiek.

Ten slotte, collega's, heb ik nog twee punten die mij bijzonder bekommeren. Het eerste betreft alles wat we zien rond ouderen, jongeren, zelfverminking en suïcide. Die cijfers van het Vlaams Instituut voor Suïcidepreventie zijn absoluut

slecht. Het is echt van belang dat we daar, nog meer dan vandaag, de aandacht op vestigen. Ik ga straks ook een nieuwe richtlijn publiceren om het suïcidaal gedrag bij kinderen en jongeren beter te kunnen detecteren. Ik zal ook aan alle hulpverleners instrumenten aanreiken om beter signalen te herkennen, en dus ook zo te kunnen begeleiden waar dat mogelijk is. Maar ook de samenwerking met de Vlaamse Ouderenraad moet echt geïntensifieerd worden. Maar ook daar zie ik tendensen die niet goed zijn.

De vraag is wat de oorzaken zijn. Sommigen zeggen dat het corona is. Collega Ampe, ik sluit het niet uit. Ik ben zelfs zeker dat corona een nefaste invloed heeft gehad, zowel op het gevoel bij ouderen als bij jongeren, maar zeker ook bij ouderen die zonder contacten zaten. Dus het is van belang dat je die kunt heropnemen. Maar wat die ouderen zelf betreft – collega Vaneeckhout verwees ernaar, als je kijkt naar de cijfers rond teleonthaal – is het goed, wat mij betreft, dat er veel contact wordt opgenomen. Maar het is absoluut een probleem waarbij corona niet heeft geholpen.

Mijn tweede grote bekommernis is de situatie bij meisjes en jonge vrouwen. We hebben onze campagnes eigenlijk vooral gefocust op mannen en mentaal welbevinden, omdat we dachten dat de mannen, jongens, er minder gemakkelijk over spreken. Maar we zien net uit de resultaten van de studie dat meisjes en jonge vrouwen zich veel vaker slecht voelen dan de jongens. Dus het is denk ik ook hoog tijd om ook daar wat te gaan bijsturen en onze focus ook op hen te leggen.

Dus er is veel werk aan de winkel. Ten eerste wat betreft het bespreken van de resultaten bij internationale tendensen, om ook te kunnen vergelijken. Maar ook om de hand aan de ploeg te slaan en op die plaatsen waar we kunnen, te zorgen dat het aanbod verbetert, dat er meer aanbod is. Maar ook om ervoor te zorgen dat er in informele kringen – dat gaat dan over de school, plaatsen waar de jongeren zijn, de jeugdbeweging – er ook aandacht voor is, naast de activiteiten die gebeuren. Zo kunnen jongeren zich veerkrachtig maken, kunnen jongeren zich wapenen tegen tegenslagen, en als ze in die tegenslagperiode zitten, kunnen we zorgen dat er toch altijd een helpende hand aanwezig is. Dat hoeft geen hand van de overheid te zijn, maar er moet wel altijd iemand zijn die moeilijke signalen kan helpen oppikken, en vooral problemen kan helpen oplossen. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik denk dat het duidelijk is dat niemand binnen deze Vlaamse meerderheid mentale problemen minimaliseert of onder de mat schuift. De middelen, het geld dat er vanuit Vlaanderen naar Welzijn gaat om het welzijn op te krikken, is daar het beste bewijs van.

Het versterken of het werken rond weerbaarheid en mentale veerkracht is misschien maar een onderdeel van de totale aanpak om jongeren mentaal beter te laten voelen, maar het is echt wel een belangrijk en structureel onderdeel, dus ik hoop echt dat daar voldoende aandacht naartoe gaat.

Minister, een ander belangrijk punt dat ik ook nog heel kort wil aanhalen – en u hebt het zelf net gezegd – is de genderkloof. Wij voelen die allemaal instinctief aan. We zien het ook: meisjes wegen in die statistieken veel zwaarder door. Het is niet duidelijk hoe dat komt. We kunnen er heel moeilijk de vinger op leggen welke reden daarachter zit.

Minister, denkt u dat dit beleid voldoende differentieert, voldoende op maat werkt om die genderkloof te dichten? Ik denk dat we daar echt wel meer de focus op moeten leggen. Kunt u wat dit betreft al enkele concrete voorstellen geven?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, dank u wel voor het antwoord. Ik vind het goed dat er nog extra onderzoek gebeurt en dat er internationale vergelijkingen zullen plaatsvinden. Maar hoelang zullen we nog wachten om de definitieve analyse te maken dat er een fundamenteel probleem is met de mentale gezondheid van jong en oud in Vlaanderen en dat daar gigantisch veel werk op de plank ligt? U kondigt een aantal dingen aan, en die zijn goed. Maar, collega's, wat mij op dit moment stoort, is dat dit opnieuw wordt gebruikt als een gelegenheid om te zeggen dat de jeugd van tegenwoordig – het wordt zo niet gezegd – toch eigenlijk een beetje kamerplantjes zijn geworden. Ze moeten meer spanningen ervaren in het opgroeien. Het leven is een zoektocht. Dat was vroeger zo en het is vandaag zo. Jongeren zijn vandaag even sterk en even talentvol om daar antwoorden op te vinden. Maar het is de samenleving die veranderd is en die er blijkbaar niet meer in slaagt om voldoende antwoorden te geven, om ervoor te zorgen dat jongeren die zorgen hebben, zorgeloos worden omkaderd.

Meer dan een jaar geleden heb ik samen met collega Meuleman een voorstel gedaan om schoolpsychologie op de schoolvloer echt te versterken, via de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's). Uiteraard moet dat via terugbetaling gebeuren. Daarrond zijn we op het federale niveau stappen aan het zetten. Maar wanneer, minister, zult u uw collega Weyts eindelijk kunnen overtuigen om de CLB's gevoelig te versterken, om het signaal dat zij al maanden en jaren geven, dat zij dit niet meer kunnen doen, dat zij dit er niet meer bij kunnen nemen, eindelijk op te nemen? U laat vandaag alle jongeren in de steek. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits. Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Minister, ik sla een heel andere toon aan. Ik wil u danken omdat u corona en de lockdown als een van de oorzaken van de slechte cijfers voor het mentale welzijn niet uit de weg gaat. Het siert u dat u dat verder wenst te onderzoeken. Ik vind het ook mooi dat u verwijst naar de inspanningen van uw collega-minister Weyts om het onderwijs open te houden. Hij werd daar destijds vaak voor bekritiseerd, onder andere door de oppositie. Nu de cijfers over het mentale welzijn bij jongeren zo slecht zijn, horen we hen niet zeggen dat ze zich hebben vergist. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, ongeacht de reden waarom het niet goed gaat met een kind of een jongere, hebben wij de taak om ervoor te zorgen dat zij toegang hebben tot betaalbare en snelle hulp. Een van de manieren daartoe is het intekenen op de eerstelijnspsychologen die minister Frank Vandenbroucke ter beschikking stelt. We hebben het er al eerder over gehad. U zei dat u het ermee eens bent en dat u met de welzijnsorganisaties wilt bekijken wat u kunt doen. Bijvoorbeeld met de OverKop-huizen. Ik ben ook blij dat u met uw collega-minister van Onderwijs wilt bekijken of scholen zich niet wat vaker als vindplaats kunnen opgeven, want zij doen complementair werk, naast wat de CLB's doen. Het is belangrijk dat het CLB kan blijven doen wat het kan doen, maar daarnaast ook dat er psychologen ter beschikking staan.

Concreet voor de CLB's heb ik wel een vraag. Ik begrijp dat bij de begrotingscontrole 7 miljoen euro wordt voorzien voor de CLB's. Dat is ook nodig na een jarenlange quasi stilstand. Ze zitten meer dan op hun tandvlees. Hoe wilt u, of uw collega of de regering, die miljoenen inzetten? Gaat een belangrijk deel daarvan echt naar het mentale welbevinden van leerlingen? Hoe wilt u ervoor zorgen dat dit complementair is aan het systeem van Frank Vandenbroucke met die psychologen op scholen? Is er met andere woorden een perspectief op korte

termijn voor kinderen met wie het nu niet goed gaat? Wat gaat u doen met dat budget? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Het is zo belangrijk om bij onze jongeren de veerkracht te versterken zodat ze beter kunnen omgaan met tegenslagen. Maar, collega's, we leven in een tijdperk waarin sociale media een belangrijke rol spelen in het leven van onze jongeren. We mogen zeker de impact hiervan op het zelfbeeld van de jongeren niet onderschatten. Ze moeten inzien dat dit plaatje niet altijd klopt. We moeten dit beklemtonen en inzetten op preventie. Dat blijft van onschatbare waarde.

Maar dit is ook een taak van ons, collega's, van de hele maatschappij.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Dank u wel aan de vraagstellers om dit belangrijke thema opnieuw op de agenda te plaatsen. Ik ben vooral blij dat we eindelijk de link leggen tussen fysieke en mentale gezondheid. Het heeft veel te lang geduurd tot we met z'n allen beseften dat wat goed is voor het hart, ook goed is voor het hoofd. Ook uw getuigenis vandaag, minister, over gezond bewegen en gezond, weloverwogen sporten, vind ik daarin heel erg belangrijk.

Ik denk wel dat het niet zinloos is om even te verwijzen naar de aanleiding van deze vragenronde, dit minidebat. Dat is een vragenronde bij 20.000 Vlaamse jongeren, waaruit blijkt dat negen op tien zich goed voelen. Negentien op tien voelen zich goed. En met het gevaar om te veel als psychologe te spreken en te weinig als parlementslid: je niet goed voelen staat niet gelijk met een psychologisch probleem of een aandoening. Ik denk dat het voldoende tot uiting is gekomen, maar ik vind het toch belangrijk om het te benadrukken.

Ik vind het jammere in al die studies en persartikels die we nu lezen, minister, dat het zwaartepunt altijd op hulpverlening ligt, en nooit op preventie. Ik lees altijd heel weinig over de oorzaken. Het blijft mijn overtuiging dat, zolang we niet weten wat de oorzaken zijn, we niet aan de essentie kunnen werken. Je kunt psychologen, bedden en projecten blijven voorzien, maar ik denk dat we epidemiologisch onderzoek nodig hebben naar de echte oorzaken om de basis aan te pakken.

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Keer op keer stellen we vast dat mentaal welzijn bij jongeren achteruitgaat. Keer op keer lijken we een beetje verbaasd. Ik vind ook dat er keer op keer dingen beloofd worden op alle niveaus en op veel vlakken, die daarna niet doorgevoerd worden: wachtlijsten wegwerken, toegankelijke hulp voorzien. Ook op federaal niveau was er de grote scoop dat je voor 11 euro naar de psycholoog zou kunnen gaan. Ik heb er nog weinig van gezien, ik ken weinig jongeren die me vertellen dat ze voor 11 euro naar de psycholoog kunnen gaan.

Ik vraag me ook af, en dat is inderdaad belangrijk, waarom het stormt in het hoofd van de jongeren. Waarom zijn er zoveel jongeren die zich slecht voelen? Ik denk dat we dan ook moeten kijken naar de maatschappij waarin we leven. Ik denk dat de maatschappij waarin we leven ook zorgt voor die onrust in het hoofd. Een wereld waarin jongeren zot gedraaid worden, uitgeperst worden, vaak genegeerd worden, het gevoel hebben dat er niet naar hen geluisterd wordt en er geen toekomst is, waarin menselijke contacten aan het afkoelen zijn terwijl ze rondom zich zien dat we de planeet laten opwarmen: ik denk dat daar ook een oplossing zit. Ik denk dat we jongeren moeten tonen dat ze zelf iets kunnen

veranderen in de wereld en dat de maatschappij veranderen, ook nodig zal zijn om op lange termijn mentale problemen op te lossen.

Mijn vraag is daarom de volgende. Naast de concrete acties die we nu voeren om hulp te voorzien, hoe kunnen we zorgen voor een wereld waarin jongeren het gevoel hebben dat ze meer op hun plaats zijn? (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor de extra vragen en commentaren.

Ik geef toch mee dat de Vlaamse Regering, in de nasleep van corona, twee comités opgericht heeft. Een daarvan was het relancecomité over het welbevinden, hoe mensen zich voelen. Om in te zetten op die mentale veerkracht, die samenlevingsveerkracht, zijn ontzettend veel middelen vrijgemaakt. Ik verwijs bijvoorbeeld naar een van de projecten die mij enorm interesseert, het project van mijn voormalige collega Wouter Beke rond zorgzame buurten. Er is hier een collega die zegt dat dat elke keer niets doet, maar u moet zo'n zorgzame buurt gaan bezoeken. Dat is gewoon fantastisch. Dat is een plaats waar het gemeenschapsleven eigenlijk een beetje weg is, maar er plots opnieuw ruimte komt om die gemeenschap te laten samenkomen. Collega Vandromme, ik was in de Westhoek in zo'n zorgzame buurt. Je ziet daar dat instellingen waar mensen met een handicap wonen het café uitbaten, dat oude mensen er weer gaan kaarten. Collega Jans, je voelt daar dat de eenzaamheidsproblemen die er zijn, de problemen rond mensen die zich minder goed voelen, ook gedeeltelijk opgelost worden door die informele contacten. Ik ben dus de laatste die zegt dat we iedereen die zich niet goed voelt, naar de dokter moeten sturen. Absoluut niet. Maar er moeten wel, op plaatsen waar mensen samenkomen, waarvan we er in de nasleep van corona veel gecreëerd hebben, tentakels zijn die kunnen vaststellen dat, wanneer iemand meer nodig heeft dan een goed gesprek, die ook wel naar de juiste plaats geleid wordt.

Ik heb hier op dit spreekgestoelte ook al gezegd dat er op dit ogenblik jongeren, ouderen en de categorie ertussen zijn, die van Pontius naar Pilatus gestuurd worden. Zij hebben tien of elf doorverwijzingen voor ze bij iemand terechtkomen die oké is. Ook daarop moeten we nog inzetten om het beter te maken. Dat kan ik als minister niet alleen, daarvoor heb ik mijn organisaties nodig.

Collega Vaneeckhout, ik ben de laatste om te zeggen dat de jeugd van vandaag kamerplantjes zijn. Ik zou mijn twee kinderen over mij heen krijgen, want ze zijn geen kamerplantjes, en mijn kleinkinderen zouden het woord niet met zichzelf geassocieerd willen zien, alhoewel ze wellicht nog te klein zijn om het te begrijpen. Tussen die twee is er toch wel een balans te vinden. Ik denk dat mentale gezondheid twintig of dertig jaar geleden minder bespreekbaar was. Dus jongeren nu – jubelt en juicht – kunnen er beter over spreken.

Voor mij zijn de twee zaken waarop we moeten werken: enerzijds bespreekbaarheid, als je je slecht voelt, zegt het, want we gaan het misschien samen kunnen oplossen, en anderzijds preventie. En dat laatste, collega Vaneeckhout, betekent voor mij ook weerbaarheid aanleren, kijken waar de oorzaken liggen, maar ook jongeren wapenen om om te gaan met tegenslagen in het leven. Als we die mentale gezondheid in onze gezondheidsdoelstelling brengen, dan zijn dat twee heel belangrijke woorden.

Collega Ampe, bedankt voor uw vriendelijke woorden. Ik zal straks ook uw lof aan collega Weyts overmaken.

Zo komen we natuurlijk bij de vragen van collega Van den Bossche. Ik heb in mijn parate kennis geen overzicht van hoe de middelen voor de CLB's worden

ingezet, maar ik weet wel dat er in de online hulpverlening en ook in de CLBch@t extra geïnvesteerd wordt. Ik vermoed dat daar ook een stuk menskracht bij zal zijn. U hebt gelijk dat het ook nodig was, en dat er een aantal miljoenen extra naar onze CLB's gingen, hebben we dan ook allemaal in de regering ondersteund. Maar je kunt daar perfect een soort doorgaande lijn maken die ook de oversteek maakt naar de federale projecten rond eerstelijns hulp of psychologische hulp die er moet zijn.

Collega Wouters, het klopt absoluut dat er heel vaak naar de overheid wordt gekeken om problemen op te lossen. Als je als samenleving voelt dat er heel wat problemen zijn, dan moet je ze ook als samenleving proberen op te lossen. In West-Vlaanderen loopt er zo'n campagne van 'Oe ist?'. Als je zegt "hoe is het?" of "hoe gaat het?", wees dan oprecht in je vraag en laat mensen spreken. Vraag niet "hoe is het?" terwijl je al naar de volgende persoon kijkt, want dan ben je natuurlijk niet echt geïnteresseerd. Dus we kunnen met z'n allen ons steentje bijdragen om dat mentale welbevinden ook een stukje te verbeteren.

Collega Jans, u hebt absoluut gelijk. Ik zou u niet durven tegenspreken; u bent de psycholoog in dit halfroond. Het klopt absoluut dat als je je niet goed in je vel voelt, dat niet betekent dat je onmiddellijk professionele hulp nodig hebt. Het is van belang dat we ook het goede in die enquête gaan benoemen, namelijk dat negen op tien van onze jongeren zich eigenlijk best wel goed voelen, los van de onderliggende problemen die er zijn. Maar net dat informele-formele circuit kunnen we meer in elkaar haken om jongeren sneller, als ze professionele hulp nodig hebben, bij de juiste professionele hulp te krijgen.

Collega Vandewalle, uw opmerking was natuurlijk bijzonder breed. Vandaar dat het interessant is om de internationale resultaten te kennen, om te weten of wij een uitzondering zijn of dat het een algemeen probleem is. In elk geval ben ik ondertussen zelf, hoewel ik geen jongere of oudere ben, ervaringsdeskundige geworden als het gaat over de mentale veerkracht. Ik wens iedereen toe om, als het moeilijk gaat, iemand rondom jou te hebben die jou erdoor sleurt. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Onze Vlaamse samenleving is constant in beweging. Wij zijn geëvolueerd van een samenleving van binnenvetters naar een samenleving waar wij mentaal onbehagen kunnen bespreken, en dat is goed, zo moet het ook. Ik hoop ook dat die trend zich verderzet. Maar collega's, wij mogen niet in de val lopen om collectief te verleren om met tegenslagen om te gaan. Een groot filosoof zei ooit dat het leven geen ponykamp is. Ik lach ermee, maar ik wou dat dit zo was, maar dat is niet zo. Het is onze verdomde plicht om jongeren handvatten te geven om op een zo gezond mogelijke manier met tegenslagen om te kunnen gaan. Minister, u hebt daar een belangrijke verantwoordelijkheid in en ik hoop dat u dat ook ziet. U vindt in ons bondgenoten om daar samen werk van te maken. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, bedankt voor het aanvullende antwoord. U merkt dat ik, namens onze fractie, heel erg gefrustreerd overkom als het gaat over het feit dat we te weinig antwoorden bieden. Maar dat is omdat deze Vlaamse Regering in deze samenstelling al tien jaar bezig is. En als ik de cijfers zie binnenkomen over de wachtlijsten als het gaat over psychologische hulp en hoeveel de budgetten voor preventie niet zijn opgeschaald de voorbije tien jaar, dan kan ik alleen maar vaststellen dat wij falen in een fundamentele opdracht voor een overheid, namelijk mensen die in de problemen komen, helpen om zorgeloze zorg aan te bieden. En zorgen dat mensen in een complexe

samenleving, waar heel veel uitdagingen zijn, handvatten vinden om daarmee aan de slag te gaan, ofwel op het einde van het traject, bij heel zware hulpverlening, ofwel in het begin.

Want minister, het is niet sinds covid dat de CLB's aangeven dat ze hun opdracht in de scholen niet goed kunnen vervullen. Minister, ik zal het blijven zeggen: zolang die wachtlijsten niet aangepakt zijn, zolang dat preventiebeleid niet echt opgeschaald wordt, faalt deze Vlaamse Regering en dan faalt u in een kernopdracht die u hebt, namelijk zorgeloze zorg aanbieden voor kinderen en jongeren, maar ook voor ouderen die het nodig hebben. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Ik keer nog even terug naar het onderwerp van vandaag, de alarmerende cijfers over het mentaal welbevinden bij jongeren en dan vooral de achteruitgang van die cijfers sinds corona, sinds de lockdown. Ik herhaal het opnieuw: 30 procent meer jongeren die zichzelf verminken, 25 procent meer zelfmoordgedachten. Die cijfers liegen niet. En ja, de jongeren mogen vandaag gelukkig meer zeggen hoe ze zich voelen, maar het is ook belangrijk dat er aan de andere kant iemand is die naar hen luistert. *(Applaus van Tom Ongena)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, ik ben tevreden dat ook u namens de volledige regering de nood aan samenwerking met de federale overheid benadrukt. Dat is belangrijk voor de jongeren zelf want wanneer ik een van de collega's hoor zeggen dat hij niet één jongere vindt die voor 11 euro naar de psycholoog kan, dan wil ik die wel graag eens voorstellen, er zijn er al een pak.

Minister Crevits, het is van belang dat die kinderen iemand heel nabij vinden, in een OverKop-huis, in een school, gewoon op een plek waar ze sowieso al komen. De psychologen zijn er. Ze zijn klaar om hun hulp te bieden voor 11 of zelfs 4 euro voor mensen met een verhoogde tegemoetkoming. Ik vind het net goed dat u zegt om samen te kijken wat we, deze overheden, kunnen doen. De jongeren, de kinderen gaan er wel bij varen. Misschien, wie weet, is het afgeleide effect wel dat mensen opnieuw een klein beetje meer hoop en geloof krijgen in wat politiek voor hen kan veranderen, dat overheden samenwerken om iets te doen waar we allemaal samen over de partijgrenzen in geloven, eerder dan elkaar tegen te werken. Daarvoor wil ik u graag danken. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het groeipakket

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Crevits, u hebt vorige week aangekondigd dat een kwart van alle kinderen een extra premie van 100 euro krijgt boven het kindergeld. De meeste mensen zullen denken dat dat een goede zaak is, maar u weet evengoed als ik dat wat u met de ene hand geeft, u met de andere hand wegneemt door het niet-indexeren van het basisbedrag. Al die gezinnen die nu de premie van 100 euro gekregen hebben, verliezen meer dan 100 euro doordat het basisbedrag van de kinderbijslag niet geïndexeerd wordt.

Deze Vlaamse Regering vindt het blijkbaar normaal dat we zelfs vandaag, wanneer gezinnen het financieel bijzonder moeilijk hebben, kunnen blijven besparen op dat kindergeld. Twee op drie van de gezinnen hebben moeite om alle

rekeningen te betalen. Op een moment dat de prijzen stijgen, de winkelkarprijs stijgt, de prijzen voor benzine stijgen, de prijzen voor energie stijgen, de huurprijs stijgt, vindt de Vlaamse Regering dat de gezinnen het toch met iets minder kunnen doen.

En of dat nog niet erg genoeg is, zijn er vandaag ook partijen die nog een stapje verder willen gaan. Van de N-VA weten we ondertussen dat ze geen probleem hebben om te besparen op de kinderbijslag, dat ze de kinderbijslag afhankelijk willen maken van een taaltest of dat ze nu blijkbaar enkel kinderbijslag willen geven aan de gezinnen waarvan zij vinden dat ze hun kinderen goed opvoeden. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Maar vandaag horen we, en dat vind ik bijzonder jammer, ook van Vooruit, dat ze vinden dat een deel van het kindergeld gebruikt kan worden voor schoolmaaltijden of voor de kinderopvang. Blijkbaar zijn er dus partijen die vinden dat de pot van de kinderbijslag een pot is waar je geld kunt wegnemen om problemen elders in de begroting te gaan oplossen. Allez, de gezinnen hebben vandaag het kindergeld nodig om te kunnen overleven. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

We zien reeds een paar jaar na de splitsing van de kinderbijslag, dat er van de dikke vis die de Vlaamse Regering wilde binnenhalen, slechts enkel graten overblijven. Het is een favoriete besparingspost van deze Vlaamse Regering. Belangrijker, kindergeld is blijkbaar niet langer een recht van het gezin, maar een gunst voor enkele gezinnen. Minister, u hebt nu een premie van 100 euro gegeven aan bepaalde gezinnen, maar wat wilt u doen om de gezinnen financieel te versterken zodat ze hun kinderen een goede omgeving kunnen geven? *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zal u toch een beetje tegenspreken, collega. Eerst en vooral, het budget dat we bij de begroting voor 2023 dit jaar investeren in ons groeipakket bedraagt 4,6 miljard euro. 4,6 miljard euro. Dat is een stijging, alleen al voor dit jaar, met 270 miljoen euro. Ik zal u meer vertellen collega's: we hebben bij de begrotingsopmaak 2023 grote discussies gehad, maar we hebben uiteindelijk beslist om een sociale heroriëntering te doen die heel mooie perspectieven geeft aan de meest kwetsbare gezinnen. Ik overloop met u het lijstje. Ten eerste, in januari 2023 hebben we de toeslag voor alle gezinnen die een sociale toeslag hadden, verhoogd met 15 euro. Bovendien is de doelgroep van de mensen die een sociale toeslag krijgen, uitgebreid met twintigduizend gezinnen, wat dus enorm veel is. Bovendien hebben we daarnaast een nieuwe groep gecreëerd om een soort tapering te maken tussen wel of geen sociale toeslag krijgen, wat nog eens een sociale toeslag betekent voor twintigduizend kinderen.

Collega's, de inspanningen die we doen, zijn werkelijk enorm. We hebben in december ook nog eens 100 euro gegeven aan 450.000 kinderen, en de tweede premie van 100 euro is nu ook betaald. Dit zijn allemaal versterkingen van de meest kwetsbare gezinnen. Als je dat allemaal optelt, dan zie je dat de globale versterking voor de meest kwetsbaren absoluut de inflatie dekt. Trouwens, de inflatie dit jaar bij de begrotingsaanpassing 2023 wordt berekend op 4,5 procent. Dat is dus minder, waardoor de extra's die we voorzien hebben sinds januari – die 15 euro, die 35 euro, die twee keer 100 euro en de indexatie – ruimschoots een versterking betekenen van de meest kwetsbaren.

Collega's, als u mij vraagt of we kunnen snijden in deze kinderbijslag, dan is mijn antwoord absoluut neen. Zolang ik minister van Welzijn ben, zal er niet geraakt worden aan de fundamenten van het groeipakket dat we in Vlaanderen gemaakt hebben. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, u moet een beetje serieus blijven. Er wordt vandaag bespaard op de kinderbijslag. Er gaat minder geld van de kinderbijslag naar de gezinnen. *(Opmerkingen bij de meerderheid)*

U krijgt 5 miljard euro, u geeft 4,6 miljard uit, dus u neemt geld uit de pot van de kinderbijslag. *(Applaus van Jos D'Haese)*

Ik ga een concreet voorbeeld geven. We hebben met alle factoren rekening gehouden, met de gezinnen die een premie krijgen van 100 euro, met de extra gezinnen die een sociale toeslag krijgen, met de 15 euro extra, en dan zien we dat welgeteld 4 procent van de gezinnen er een klein beetje op vooruit gaat of stagneert. Al de andere gezinnen, 96 procent, ook diegenen die een toeslag krijgen, gaan erop achteruit. U neemt meer weg door de niet-indexering van het basisbedrag, dan wat u bijgeeft met sociale toeslagen. Een gezin met drie kinderen dat een sociale toeslag krijgt, krijgt 100 euro per kind van u, maar door de niet-indexering neemt u 450 euro per jaar weg. Dat is negatief. Er wordt bespaard op de kinderbijslag vandaag, net op het moment dat we gezegd hebben dat gezinnen het bijzonder moeilijk hebben met de stijgende prijzen. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Voorzitter, collega's, kinderen grootbrengen, dat vraagt heel veel van ouders en dat brengt ook heel wat kosten mee. Ik denk aan kosten voor huur, schoolkosten, kosten voor vrije tijd, kosten voor kleding enzovoort. In die kosten wil het groeipakket tussenkomen. Het gaat dus over veel meer kosten dan alleen maar kosten voor onderwijs of kinderopvang. Deze periode en dit jaar, collega Vandecasteele, is dit groeipakket, zeker voor de kwetsbare gezinnen, versterkt. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Twee keer een premie van 100 euro; 15 euro per maand, bijkomend bij de sociale toeslag; uitbreiding van de doelgroep van de sociale toeslag, waardoor nu 65.000 kinderen meer die extra premie krijgen.

De voorbije dagen, collega, hoorden we ook vanuit verschillende kanten – ik denk aan Vooruit en de N-VA, om ze niet te noemen – over hoe het groeipakket volgens hen beter zou kunnen worden ingezet. Allemaal voorstellen waarbij kindergeld van gezinnen wordt afgepakt, en voorstellen die getuigen van wantrouwen tegenover gezinnen en het idee dat Vadertje Staat wel het best weet hoe gezinnen hun centen moeten gebruiken. Collega's, ik ga jullie één ding zeggen: niet met ons. Het groeipakket is er voor onze gezinnen, het is van onze gezinnen, en met cd&v blijft dat ook zo. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik geef even een realiteitscheck. In het begin van deze regering werd door cd&v de indexering van de leeftijdstoelagen voor kinderen geboren voor 2019 en het hoogste basisbedrag van gezinnen met meer dan twee kinderen bevroren tot 2024. Met cd&v werd in de vorige legislatuur, met mevrouw Crevits en de heer Vandeurzen, de kinderbijslag losgekoppeld van de spilindex. Ondertussen waren er acht overschrijdingen van die spilindex: dat is 18 euro per maand, per kind minder. Als klap op de vuurpijl: van 2 naar 1 procent. U compenseert dat nu voor een stukje, dat is inderdaad zo, maar zelfs de kwetsbare gezinnen gaan erop achteruit. Keer op keer bespaart u op het groeipakket. Meer dan 500 miljoen deze legislatuur dat niet naar kinderen gaat, niet naar kwetsbare kinderen, niet naar de gezinnen. Dat is een platte besparing. *(Opmerkingen van Peter Van Rompuy)*

Ja, mijnheer Van Rompuy, u kunt de hele tijd blijven roepen. Wat wij willen doen, is extra investeren in kinderen. Extra investeren in kinderen. *(Applaus bij Vooruit)*

2 miljard, waarbij we inderdaad een stukje verschuiven naar de kinderen die het echt nodig hebben, en daarnaast zorgen voor extra diensten voor hen die het nodig hebben. Wij willen extra investeren in de strijd tegen kinderarmoede.

En dan kunt u zitten roepen, mijnheer Van Rompuy. Wat u doet, is een platte besparing. Dat is absoluut niet te vergelijken met extra investeringen in kinderen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Mevrouw Vandecasteele, ik ga de collega's toch ook bijtreden. U weet zeer goed dat wij de indexering opnieuw op 2 procent hebben gezet, dat er inderdaad twee keer 100 euro wordt gegeven, dat er 15 euro bij komt bij sociale toeslagen, dat de doelgroep uitgebreid wordt. Wij vinden het als partij ook heel belangrijk dat er geen oormerking komt van dit groeipakket. Het kindergeld is zeer belangrijk voor ouders, zeker ouders met een laag inkomen. Wij willen dus dat dit zo blijft. Een oormerking betekent eigenlijk ook wantrouwen naar ouders, en wij zijn er ook van overtuigd dat ouders perfect in staat zijn om zelf te beslissen hoe zij hun kinderen opvoeden. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Wat een hallucinante discussie, en wat een hallucinant voorstel over het wegnemen van al was het maar een deel van het groeipakket. En waarom? Alle wetenschappers, maar dan ook alle wetenschappers stellen dat het groeipakket het instrument is om te werken aan de armoede. Vlaanderen heeft altijd gezegd dat, als het kindergeld van het federale niveau naar Vlaanderen kwam, het dat veel beter ging doen.

U spreekt over 4,6 miljard euro, maar in het begin hebt u wel een deel van die middelen naar de algemene pot gebracht. Nu wil men gezinnen nog een stukje afnemen om collectief in te zetten in de kinderopvang en voor de scholen. De sociale toeslag en de schooltoeslagen verhogen en gericht inzetten als instrument tegen armoede, dat moet de boodschap zijn van de Vlaamse Regering.

Minister, u hebt deze maand nu 100 euro extra gegeven. Kunnen wij heel vlug een evaluatie van dat initiatief krijgen? En zult u ook elementen versterken, zodat de schooltoelage beter wordt? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, als de discussies rond het groeipakket één iets aantonen, is het hoe belangrijk we het allemaal vinden dat onze Vlaamse gezinnen worden ondersteund, ook financieel. Iedereen heeft een verlanglijstje. Er zijn de laatste week inderdaad wel verschillende ballonnetjes opgelaten. Iedereen vraagt oog voor de noden waar onze gezinnen mee kampen. Maar de hoofdvogel werd vorige week zondag toch wel afgeschoten door uw voorzitter, Sammy Mahdi. Dat de voormalige gezinspartij cd&v bij de start van deze legislatuur zelf de afschaffing van de indexering van het groeipakket doorvoerde, om daarna terug te krabbelen en nu zelfs stoer te toeteren dat ze zonder het opnieuw aan de index koppelen van het groeipakket niet meer in de volgende regering zal stappen, is echt wel een zwanenzang. Want als het u en uw partij echt menens zou zijn, minister, dan houdt u nu het been stijf. Dan zorgt u er nu voor dat de indexering van het groeipakket er komt voor al onze Vlaamse

gezinnen. Enkel zo kunt u onze Vlaamse gezinnen verder de nodige financiële zuurstof geven in deze barre financiële tijden. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega Vandecasteele, het is niet omdat u vijf, tien, twintig keer 'bespaart' zegt, dat het ook zo is. Ik heb hier de begroting bij me. Ontwerp 2020: 3,8 miljard euro. Ontwerp 2021: 4,1 miljard euro. Ontwerp 2022: 4,2 miljard euro. Ontwerp 2023: 4,6 miljard euro. *(Opmerkingen van Lise Vandecasteele)*

Dat is dus een stijgende lijn. Dat is meer. Besparen wil zeggen: minder. Dit is meer. Maar bon, dat gezegd zijnde. *(Opmerkingen)*

Ten tweede, collega's: ik hoor het graag, maar het groeipakket, dat uit verschillende onderdelen bestaat, is een herverdeling. Dat komt van eenieder die werkt, spaart en onderneemt. En we zeggen tegen die mensen dat wij een stukje nemen van hen, om dat te geven aan gezinnen die het nodig hebben, met kinderen, maar ook extra's: schooltoeslag, schoolbonus, sociale toelage en dergelijke meer. Wat wij met de N-VA zeggen, is dat als we inderdaad vaststellen dat er toch ouders zijn die dat niet gebruiken waarvoor het dient, het kind nota bene, we dan – niet collectief, maar in die gevallen – dat stukje schoolbonus of schooltoelage aan de scholen geven, om te zorgen dat ze wel degelijk krijgen wat ze nodig hebben, namelijk boeken en eten. Het inzetten waarvoor het dient, collega's, daar gaat het over. Niet collectief, maar gericht. En al de rest die jullie errond breien: u weet dat het lastig zit. U weet dat het lastig zit. *(Opmerkingen. Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor deze geanimeerde reflecties. Waar zal ik starten? Eerst en vooral herhaal ik het nog eens: wie zegt dat deze Vlaamse Regering geen sociale insteken en sociale extra's doet voor gezinnen die het meest kwetsbaar zijn, via het groeipakket, die dwaalt. Ik heb de cijfers nog eens bekeken. Wij hebben dit jaar de doelgroep van mensen die in aanmerking komen voor de sociale toeslag, groter gemaakt. Twintigduizend kinderen die voorheen geen recht hadden op een sociale toeslag, krijgen die wel. Bovendien is er een extra categorie gekomen voor gezinnen die iets meer verdienen, maar niet in de hoogste klassen zitten. Dat zijn nog eens vijftigduizend kinderen extra die een sociale toeslag krijgen. Dat is een uitbreiding van de groep met meer dan zeventigduizend kinderen. En dat heeft ertoe geleid, collega's, dat we nu niet één, maar twee keer 100 euro extra hebben kunnen geven aan 450.000 kinderen. Als dat geen sociale herverdeling is, dan versta ik het niet meer. Dit is wat alle armoede-experten wensen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Maar ten tweede, collega's, hebben we inderdaad in het begin van de legislatuur de index niet automatisch gekoppeld aan de index van de consumptieprijzen. We hebben die op 2 procent gezet. En weet u waarom we dat gedaan hebben? Omdat we zekerheid wilden geven aan gezinnen.

We zaten in de jaren daarvoor met inflaties ver beneden die 2 procent dus bethachten we om dat beneden die 2 procent – die debatten zijn erover gevoerd – te houden en zo de gezinnen wat meer te geven. Dan kwam natuurlijk ... *(Applaus bij cd&v)*

Dan kwam het jaar 2022, dat een enorme inflatie kende. We dachten aanvankelijk om naar 1 procent te zakken maar dat kon dus niet meer. We zijn dan opnieuw naar 2 procent gegaan. Ik had liever een koppeling aan de index van de consumptieprijzen gezien maar ik heb mij, samen met veel anderen hier, akkoord

kunnen verklaren met de maatregelen, net omdat er zo'n grote investering zit naar die meest kwetsbare gezinnen, wat, volgens alle experts, inderdaad de beste manier is om armoede te bestrijden.

Ten derde, collega's, moet mij dit ook van het hart. Voor mij is die vrije besteding van het geld dat we geven aan gezinnen, of het nu een zorgtoeslag, een groeipakket of een schooltoeslag is, elementair. Ik ga daar niet flauw over doen. Ik vind de vrijheid van keuze, van hoe je die middelen besteedt, voor alle gezinnen in Vlaanderen, ontzettend belangrijk. Ik vind dat Vooruit, hoezeer ik ook bij de voorgaande vraag de partij genegen was, geen enkel recht van spreken meer heeft als het over besparingen gaat. *(Applaus bij de meerderheid. Opmerkingen bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Crevits, ik blijf het moeilijk vinden hoe u en de rest van de meerderheidspartijen hier zo hardleers kunnen zijn en het begrip inflatie niet lijken te begrijpen. De prijzen, beste collega's, stegen met 10 procent, de kinderbijslag steeg met 2 procent. Maar het budget van de Vlaamse Regering voor de kinderbijslag steeg ook met 10 procent. Maar u hebt de kinderbijslag slechts met 2 procent versterkt, al de rest hebt u gebruikt voor andere zaken en dat is het probleem. Alle gezinnen die vandaag een extra toeslag gekregen hebben, verliezen omdat de index niet gevolgd werd. Bekijk de cijfers en spreek niet enkel over het aantal mensen dat een premie kreeg. *(Applaus van Jos D'Haese)*

Daarnaast wil ik me richten tot collega Anaf. Ik ben blij dat u hier opnieuw de kinderbijslag verdedigt en zegt dat die moet worden versterkt. Maar u zegt tegelijkertijd dat u geld van de kinderbijslag wilt gebruiken voor schoolmaaltijden en voor kinderopvang. We moeten de gezinnen versterken, laat dat ons met links samen doen en daarnaast de kinderopvang versterken. Ik vind het bijzonder jammer dat jullie meegaan in het discours van niet-indexering. Jullie kijken naar rechts. Ik hoop dat jullie naar links kijken en samen met ons verder gaan voor een volledige indexering van de kinderbijslag voor elk gezin in Vlaanderen. *(Opmerkingen van Vera Jans. Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de Canon van Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de inhoud van de Vlaamse canon

ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de Vlaamse canon

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, hij is er en ik ben zo blij, collega's, dat ik hem ter hand kan nemen, die mooie Canon van Vlaanderen. Ik heb vier winkels afgelopen, minister, en hij is helemaal uitverkocht. Hij is niet meer te verkrijgen, niet bij ons in de gemeente, niet in de buurgemeenten, ik ben zelfs in Brussel

geweest en ook daar is hij uitverkocht. Ik heb dus deze te leen gekregen, met dank aan uw kabinet, om hem vast te mogen houden. (*Applaus bij de N-VA*)

Ik ben heel erg blij met de Canon van Vlaanderen, minister. Zoals ik begrepen heb uit interviews, bent u ook een zeer gelukkige minister vandaag. Collega's, het is nog niet zo lang geleden dat we hier met een aantal partijen vooraan stonden om te fulmineren tegen die Canon van Vlaanderen omdat er een pamflet was verschenen, geschreven door historici, door enkele professoren die heel angstig waren met betrekking tot die Canon van Vlaanderen omdat hij te nationalistisch zou zijn en er te veel politieke invloeden zouden zijn. Het zou over identiteit gaan en een verkramppt resultaat geven. Men was er eigenlijk heel negatief over en fulmineerde erover toen er nog geen letter op papier stond.

Maar het is gelukkig anders – en ook op Twitter zijn enkele van die mensen toch een beetje tot inkeer gekomen –, want de Canon van Vlaanderen is een heel mooi document geworden. Ik heb er nog maar even in kunnen bladeren, maar het is een prachtig boek. En de website die we allemaal al hebben kunnen zien, is ook fantastisch. Hij opent letterlijk zestig vensters naar ons verleden. Die vensters nemen ons mee in een thema waarop er wordt gefocust. Er wordt extra uitleg gegeven aan de hand van uitzonderlijk beeldmateriaal en audiovisuele materialen die vroeger nog niet ontsloten waren. Het is een prachtig geheel geworden.

Minister, uiteraard wil ik graag uw eerste indrukken horen. U hebt hem ondertussen misschien al wat grondiger kunnen bekijken.

Hoe gaat u verder aan de slag met de aanbevelingen van de commissie? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mijnheer Brusselmans, u hebt nog geen exemplaar, zie ik?

De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Helaas, helaas.

Collega's, het lijkt wel 'Habemus canonem, de nieuwe Bijbel is geboren.'

Laat mij beginnen met hen die aan de canon hebben gewerkt oprecht te feliciteren. Toen ik gisteren voor de eerste keer de website opende, vond ik het leuk ogen. Het is interessant, er zijn linken naar musea of naar de VRT, het is leuk gedaan. Het is een historisch werk waarop we best wel fier kunnen zijn. Ik probeer trouwens zo snel mogelijk een fysiek exemplaar te bemachtigen. Ik dacht misschien eens te gaan kijken in de vuilnisbak van collega Segers. Want het was toch u die in dit parlement hebt gezegd dat u, zodra de canon uitkwam, hem naar de prullenmand zou verwijzen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Daarom vind ik het wel heel bijzonder dat er vandaag geen enkele linkse collega vooraan staat, want jullie hebben heel wat gezegd over die canon. Er is gezegd dat dit nieuwe Vlaamse propaganda zou zijn, er is gezegd dat zij die meewerkten aan de canoncommissie, collaborateurs waren. Alles is hier de revue gepasseerd. De politieke druk die door links op dit werkstuk werd uitgeoefend, was groot, maar jammer genoeg, minister, ook te zien in het eindresultaat.

Want nu komt het: dit is een goed historisch werk, maar dit is geen Vlaamse canon. Dit is niet het werk dat een extra bouwsteen moet vormen voor die Vlaamse natie zoals N-VA-politici beweren. En dit is zeker geen identiteitsversterkend project zoals nochtans voorzien in de beleidsnota van onze minister-president Jan Jambon. En dus, collega's, is mijn geschiedkundig hart wel gevuld, maar mijn Vlaamsminnend hart des te minder.

Minister, wat is nu eigenlijk het resultaat? Welke canon ligt hier voor? Is dit de canon-Jambon die identiteitsversterkend was? Of is dit de canon-Weyts waarvan u op voorhand al in de begeleidende brief zei dat die absoluut niets met identiteit te maken mocht hebben? Welke N-VA zien we in deze canon? Ik hoor het graag van u. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Collega's, minister, de canon is er. Ik heb spijtig genoeg nog geen fysiek exemplaar, collega Krekels, maar ik heb wel al eens door de website gescrold en ik zag toch wel heel verrassende zaken. Ik zag bijvoorbeeld de liberale Grondwet van 1831, het homohuwelijk, de pil, Rock Werchter en het gigantisch fantastisch toffe woord 'goesting'.

Collega's, we weten dat het traject van de canon niet onomstreden was. Er is al naar verwezen. Aan de ene kant volgde er een verhit debat dat stelde dat er politieke manipulatie en recuperatie zou zijn en aan de andere kant was het het benadrukken van een wetenschappelijk vertrekpunt.

Collega's, ik ben van oordeel dat we kunnen vertrouwen en beoordelen op de deontologie van de wetenschappelijke commissie. Hun doel is om iedereen die in Vlaanderen woont, wat meer geschiedenis en kennis bij te brengen over het verleden. Niet meer en ook niet minder. Het feit dat collega Brusselmans voelt dat zijn verwachtingen niet werden ingelost, bewijst eigenlijk genoeg. Het bewijst dat dit geen project is dat bijdraagt aan de Vlaamse natievorming. Daardoor ben ik ook wel heel tevreden over het resultaat.

Sommige zullen er goede inschattingen in zien, anderen zullen er dan weer verrassende elementen in zien, maar wat vooral als een paal boven water staat, is dat dit goed is voor de interesse voor geschiedenis en voor de interesse voor cultuur. Ik denk dat we het daar kamerbreed over eens zullen zijn.

De canon is er nu dus, maar ik ben vooral benieuwd naar de toekomst, minister. Daarom heb ik deze heel simpele vraag: wat mogen we nu verwachten van het vervolg? Hoe ziet u het vervolg van de Canon van Vlaanderen? (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is ondertussen tweeënhalf jaar geleden dat ik bekendmaakte dat ik de opdracht had gegeven aan professor Gerard om werk te maken van die canon. Dat was onmiddellijk de start van een storm van kritiek. Het is niet erg dat wij politici worden overladen met kritiek. Het is iets erger dat ook de wetenschappers in kwestie eigenlijk onmiddellijk op het schavot vlogen, dat er onmiddellijk zotte, maar ook heel kwalijke karikaturen waren. Je weet onmiddellijk dat als de argumenten op zijn, er vergelijkingen en associaties worden gemaakt met het naziregime, met Poetin. Het kwam er allemaal aan te pas. Ik ben blij dat men onverstoord heeft voortgewerkt. Ik ga niet zeggen dat men zich daar niet al te veel van heeft aangetrokken, want er zijn wel wonden geslagen, en men heeft getracht om wetenschappelijke reputaties te besmeuren. Dat is gelukkig niet gelukt, en ik denk dat het resultaat inderdaad mag worden gezien. Men heeft zestig vensters tot stand gebracht, maar vooral, men vertelt verhalen. Via die vensters, dikwijls ook door er een menselijk verhaal aan te koppelen, maakt men geschiedenis veel minder theoretisch en abstract, en veel toegankelijker voor eenieder. Men zal zo veel meer jongeren en ouderen kunnen boeien voor de geschiedenis van Vlaanderen.

Ja, dit is een bloemlezing van evenementen, gebeurtenissen, personen die maken dat wij vandaag Vlamingen zijn, dat wij vandaag Vlaanderen zijn. Het is een

bloemlezing zonder complexen, zonder schroom, zonder taboes. Ook zwarte bladzijden komen hierin aan bod.

Mijnheer Brusselmans, ik hoorde vandaag van u dat dit een gemiste kans is. Ik vind dit echt een geslaagde kans als je ziet wat de respons is, wat we wakker hebben gemaakt. Dit is inderdaad een succes: na één dag is de oplage uitverkocht. De volgende oplage is al besteld, achtduizend exemplaren, en er zal nog een veelvoud zijn van dat aantal exemplaren. Trouwens, onze website is gratis en toegankelijk. Ik moet toegeven dat die gisteren wat is gebogen en gebarsten onder succes. Die is gecrasht en is tijdelijk offline moeten gaan. Dat was wel snel hersteld. We hadden op enkele uren tijd dertigduizend unieke bezoekers. Dat is ook een ongezien succes. Ik denk dat dat ook getuigt van de impact die we hebben. Volle aandacht voor onze geschiedenis, voor ons gemeenschappelijk verleden, dat is net wat we wilden.

Er is de vraag of die canon de identiteit moet versterken. Mijnheer Brusselmans, ik kreeg die vraag ook van de andere zijde, hoor. Om iemand te parafraseren die misschien later nog in de canon aan bod zal komen: de canon moet 'just niks'. *(Gelach)*

Ongetwijfeld zal die er echter toe bijdragen dat er inderdaad meer aandacht is voor onze gedeelde waarden en normen, zal dit zorgen voor een versterking van de samenhang. Als je terugblikkt naar die elementen die je deelt in het verleden, dan geldt dat ook voor de toekomst. Dat zal leiden tot meer verbondenheid, tot meer gemeenschapszin en tot meer solidariteit, en wie kan daar nu in godsnaam tegen zijn? Dat begrijp ik niet. Op dat vlak is dat dus inderdaad een positieve stap die we zetten, maar, toegegeven, dit is een begin. We gaan dit formuleren als een aanbod aan ons onderwijs. We moeten niks verplichten ter zake, want ik denk dat de respons, van al die leerkrachten die hiermee aan de slag willen gaan, gigantisch is. Dat zijn trouwens niet alleen leerkrachten geschiedenis, maar evengoed leerkrachten in het basisonderwijs, leerkrachten Nederlands, aardrijkskunde, kunsten, plastische opvoeding in het secundair onderwijs. Je kan dat er allemaal voor gebruiken, zelfs in combinatie met de website, waar je nog ander didactisch materiaal hebt, filmpjes, waar is aangegeven waar je naartoe kunt om dat zelf vast te stellen. Misschien kun je daarvan gaan proeven via relictten van die gebeurtenissen in een museum, maar ook via gebouwen, architectuur allerhande.

Maar dat is natuurlijk een dynamisch gegeven. Dit is niet voor eens en voor altijd, het wordt niet in marmer gebeiteld. Er zullen nog versies komen, dus moeten we ervoor zorgen dat we een structuur vinden zodat die canoncommissie, of de opvolger ervan, in volle onafhankelijkheid aan een actualisering kan werken. Daar moeten we een structuur voor vinden.

We moeten dit ook veel toegankelijker maken voor doelgroepen, zoals kinderen. We werken aan een versie voor kinderen, een versie voor laaggeletterden, maar ook aan een audioboek voor blinden en slechtzienden. We gaan er ook voor zorgen dat anderstalige versies ter beschikking worden gesteld van eenieder die geïnteresseerd is in Vlaanderen: in het Frans, in het Duits, in het Engels.

Er zijn, denk ik, ook veel mogelijkheden om connectie te maken met de Erfgoeddag en met een erfgoednetwerk, waardoor we alle musea en alle gebouwen die op de een of andere manier kunnen worden geconnecteerd met deze canon, verbinden tot een heel netwerk. Wie weet is dit de uitgelezen inspiratie voor een nieuw Verhaal van Vlaanderen, waar de VRT of een ander productiehuis mee aan de slag kan. Dit is echt een begin. Laat ons hopen dat dit het begin is waarbij we in Vlaanderen kunnen terugblikken op ons verleden, op de gebeurtenissen en evenementen en personen die gemaakt hebben dat we vandaag Vlaanderen en

Vlamingen zijn, zonder schroom, zonder complexen en zonder taboes. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u wel, minister. U bent inderdaad minstens even enthousiast als ik. Ik denk dat ik daarjuist in mijn enthousiasme vergeten ben om heel expliciet de heer Emmanuel Gerard en zijn hele commissie te bedanken voor dat fantastische werk. Bij dezen, aan alle commissieleden: dank u wel voor dit fantastische document dat we van u in onze handen hebben gekregen en via de website bereikbaar hebben gevonden.

Ik vroeg naar de aanbevelingen van de commissie, minister. U hebt er een aantal opgenoemd. Het is inderdaad het plan om daar verder mee aan de slag te gaan. Dit is inderdaad een begin, het is een dynamisch gegeven. We gaan er verder mee aan de slag. U vermeldde een versie voor laaggeletterden, kinderen en slechtzienden. Ik vind het fantastisch dat ook aan slechtziende mensen wordt gedacht en dat er een audioversie zal komen. Ik kijk met u uit naar die verdere evolutie. Maar ik vraag u ook hoe we gaan evalueren of we al die mensen en doelgroepen wel gaan bereiken. Hoe gaan we in het oog houden, nakijken, evalueren, of we al die mensen bereiken die we wensen te bereiken?

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, ik vind het vreemd dat u zegt dat het identiteitsversterkend gegeven iets zou zijn dat van ons komt, terwijl het uw partij is die dat heeft gezegd. (*Opmerkingen van minister Ben Weyts*)

Het was uw minister-president die dat in zijn beleidsnota heeft geschreven. Het is Theo Francken, van uw partij, die vandaag trots tweet dat dit stuk een volgende stap is naar de opbouw van een Vlaamse natie. Terwijl uw coalitiepartner hier achter mij, collega D'Hose, net het omgekeerde zegt. Zij zegt dat het absoluut geen nieuwe stap is naar een nieuwe Vlaamse natie. En ik denk, of ik vrees, dat ze gelijk heeft.

Die canon staat bol van interessante en leuke weetjes, maar sommige hebben helemaal niet te maken met Vlaanderen of de Vlaamse cultuur. Denk bijvoorbeeld aan lintbebouwing of de euro. Het is niet omdat het een fenomeen of een praktijk is in Vlaanderen, dat het definiërend is voor onze cultuur. En, meer nog, om de linkse criticiasters tevreden te stellen, staat dit werk vol van multiculturele zaken die niets bijdragen of nooit hebben bijgedragen tot Vlaanderen. Het feit dat Vlaamse steden genoemd werden op Arabische wereldkaarten, wat is daar, in godsnaam, de relevantie van? Trouwens, heel dat argument van de linkerzijde dat rechts de geschiedenis wil instrumentaliseren ... er is maar één kant die dat wil doen, en dat is links. Het feit dat hier opnieuw wordt gesproken over de kolonisatie die wij zagezegd zouden hebben uitgevoerd, daarvan weet toch iedereen dat dat een typisch Belgisch fenomeen was? Congo was de speeltuin van Leopold II, en daar hebben wij, als Vlaming, niets mee te maken. Dit is misschien wel de Canon van Vlaanderen, maar het is geen Vlaamse canon. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, in tegenstelling tot mijn collega kan ik mij volledig vinden in uw verhaal, en vooral in de toekomst die u ziet voor dit verhaal. Voor mijn fractie, voor de liberale fractie, moet het vooral een bottom-upverhaal zijn. Het mag hulp bieden in het onderwijs, het mag hulp bieden bij inburgeringscursussen, het mag hulp bieden bij musea, maar het moet nooit. Er

moet 'just niks'. De canon is vrijblijvend voor alles en iedereen, en laten we vooral die lijn bewaken.

Naast dit standpunt had ik wel nog een vraag voor u, minister. U zei dat het een dynamisch gegeven moet blijven. Ik ben het daar absoluut mee eens. Er zal dus een evaluatie komen, omdat we net willen dat we vensters geven op de toekomst, dat we niet uitgaan van dogma's. Ik vroeg me af of u meer kunt vertellen over hoe die evaluatie zal worden ingebouwd, en vooral met welke regelmaat die zal plaatsvinden.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ik denk, collega's, dat de discussie over de canon in het begin vooral ging over hoe we dat instrument gingen gebruiken. Ik heb zowel over 'Het verhaal van Vlaanderen' als over de canon heel lang gezwegen, en heel bewust, omdat ik eerst het instrument wou zien.

Ik moet eerlijk zeggen, minister, ik heb me gisteren onderweg naar huis, en gisterenavond thuis, behoorlijk geamuseerd met door die canon te struinen. Ik vind dit knap werk, en ik wil bij dezen ook vanuit de Groenfractie wel degelijk de voorzitter van die commissie, maar eigenlijk heel die commissie, bedanken voor het afgeleverde werk.

Ten tweede is het nooit makkelijk om het verleden vorm te geven voor een groot publiek. Toch is men erin geslaagd om op een slimme manier, via kleine verhalen, kleine persoonlijke getuigenissen, het grote verhaal te vertellen. Ik wil niet in de val trappen om dan de discussie aan te gaan wat typisch Vlaams is en wat typisch Belgisch is. Dat doet voor mij eigenlijk niet ter zake.

Ik heb wel nog een vraag voor u, minister. Dit is knap werk. Die commissie heeft nu zagezegd haar werk afgeleverd. Mij benieuwt het ook wel – als we zeggen dat het een dynamisch instrument is, dat die vensters kunnen wijzigen, dat er vensters bij kunnen komen, dat er vensters vervangen kunnen worden – hoe u dat gaat aanpakken. Hoe gaat u ervoor zorgen dat de kwaliteit van het werk op niveau blijft? (*Applaus*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Wat mij betreft is er toch veel respect voor de experts die die canon hebben uitgewerkt, die zich niet in een carcan van identiteitsvorming en Vlaams-nationalisme hebben laten dwingen, maar die open en eerlijk naar de geschiedenis van Vlaanderen hebben gekeken om te zien wat we daaruit kunnen leren.

Dan blijkt dat Vlaanderen ook effectief beïnvloed is, en gevormd is door de sociale zekerheid op nationaal niveau, uitgebouwd door de werkende klasse, dat de cultuur in Vlaanderen gevormd is door 'olla vogala' en door Jacques Brel, dat je Vlaanderen niet los kunt zien van de rest van het land en van het buitenland, van de Nederlanden enzovoort.

Of de Pfaffs of Van Ostaijen er nog bij moeten, is een debat waar ik mij niet mee ga moeien. Maar mijn vraag is, minister, of deze regering ook los gaat kunnen komen van dat kadertje, van die identitaire agenda waarmee dit wel begonnen is. Want zo stond het wel in het regeerakkoord. Want als ik inderdaad partijgenoten van u zie tweeten dat dit een stap is naar de Vlaamse natie, dan vraag ik mij af of ze die canon eigenlijk hebben gelezen. Hebben die al eens geluisterd naar die experts? Want die vragen heel duidelijk om naar het verleden van Vlaanderen te kijken zonder een politieke bril op te zetten. Dat is mijn vraag aan u, minister. Gaat u en uw regering dat lukken? (*Applaus van Lise Vandecasteele*)

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, we hadden het vandaag al over het welzijn, het welbevinden, van ons allen en van onze jongeren. Ik denk dat collega Krekels alvast heeft getoond hoe de canon haar welbevinden kan opkrikken.

Maar goed, graag wens ik ook om vanuit onze fractie, vanuit cd&v, een pluim te geven aan professor Gerard, die samen met zijn commissie mooi werk heeft geleverd, en ik denk ook dat het belangrijk is om te benadrukken dat die commissie in alle onafhankelijkheid haar werk kon doen.

Voor ons is het heel belangrijk dat die canon open vensters bevat, en dat het geen afvinklijst is geweest. Ook is het belangrijk dat het dynamisch blijft en dat er ook heel wat mogelijkheden zijn online.

Collega's, onze geschiedenis is complex. Ze is heldhaftig, maar soms ook heel pijnlijk. Het is zo belangrijk dat we die geschiedenis ook kennen.

Minister, we moeten met ons allen bewaken dat de canon een bron van inspiratie blijft, dat hij geen opgelegde waarheid wordt, dat de canon nooit een carcan voor leerkrachten kan zijn, maar een inspiratie voor wie van Vlaanderen houdt. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Nog niet zo lang geleden zei een eminent historicus dat de geschiedenis zich niet laat dwingen in een canon. Hij zei dat dat iets was voor totalitaire regimes. Dat zei niet Bruno De Wever, maar zijn broer. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Toch had de Vlaamse Regering bij haar aantreden tot doel om de Vlaamse fierheid, de Vlaamse natievorming te versterken via het Verhaal van Vlaanderen, het Museum van Vlaanderen en de Canon van Vlaanderen. Dat is een duidelijke ideologische keuze die de Vlaamse Regering maakte. Voor de Vlaamse natievorming heeft de Vlaamse Regering geld veil. Het resultaat, de Canon en het Verhaal van Vlaanderen, is knap, academisch, onafhankelijk werk. Ik heb altijd vertrouwen gehad in het werk van die wetenschappelijke commissie. *(Gelach bij het Vlaams Belang)*

Proficiat daarvoor. Dat vertrouwen was terecht. Uit alle discussies die ik nu zie oprijzen, blijkt dat er veel instemming is over de keuzes, maar er is ook aanleiding tot discussie. Limburg is niet gerepresenteerd. Het Festival van Vlaanderen is niet aanwezig. De Vlaamse Golf zit er niet in. Wanneer je die canon neerlegt, zie je dat hij onmiddellijk en voortdurend voer is voor verdere discussie. Dat is nooit af. De vraag – en de oefening – wordt hoe men met deze investering zal omgaan. Minister, wat gaat er met de canon gebeuren? Wat voorziet u om hem uit te rollen? Hoeveel zal dat kosten? *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ga eerst in op het verwijt dat dit een politiek project is. Dit is een politiek project, in die zin dat de opdracht werd gegeven door mezelf, die toevallig een politicus is. Net zoals wij in de politiek heel veel opdrachten geven en onderzoeken aanvragen. Die zijn niet allemaal per definitie verdacht. Die kunnen niet allemaal verdacht worden gemaakt.

Mevrouw Segers, we hebben het debat hier al ettelijke keren gevoerd. Er worden verslagen gemaakt van die debatten. We vergalopperen ons misschien allemaal weleens in het heetst van de strijd en in een discussie. Dan was dit wel het

moment om dat wat te corrigeren. U hebt die kans gemist. Op 9 november hebt u inderdaad gezegd, en ik citeer: "De enige uitkomst zal zijn dat die canon onmogelijk is. Maak uw oefening dus, maar gooi ze daarna vooral in de vuilnisbak." (*Opmerkingen van Katia Segers*)

Ik denk dat we hebben bewezen dat die oefening helemaal niet onmogelijk is. We zullen haar helemaal niet in de vuilnisbak gooien. We gaan ermee aan de slag. Ik kom er zo dadelijk op terug, wanneer het gaat over de Vlaamse natie. De opbouw van de Vlaamse natie bestaat. Wij hebben een eigen democratie, een eigen publieke opinie, eigen media, een eigen regering en een eigen parlement. De Vlaamse natie bestaat, 'get over it'. (*Applaus bij de N-VA*)

Het fantastische van dit initiatief is dat er vandaag paginabreed wordt gediscussieerd over alles wat er niet in staat. Heel veel evenementen, gebeurtenissen en personen die niet aan bod komen in deze canon, mogen dan toch hun greintje aandacht meepikken. Let wel op, mensen die zich erover beklagen dat de Pfaffs en Will Tura er niet in staan: een van de criteria was dat personen niet kunnen worden opgenomen als ze nog levend zijn. Let dus op wat u vraagt!

Het is ook belangrijk dat dit een inspiratie kan zijn voor heel veel steden en gemeenten. Diegenen die zich er, ongetwijfeld terecht, over beklagen dat er veel te weinig aandacht is voor hun regio, voor hun stad, voor hun gemeente: welan dan, maak er ook zelf werk van! Ga aan de slag met een eigen canon! Organiseer het debat tussen jeugdbewegingen, scholen, verenigingen allerhand.

Welke evenementen, gebeurtenissen en personen hebben onze stad, onze gemeente, onze regio vormgegeven en gemaakt tot wat wij vandaag zijn? En er zijn er al verschillende aan de slag. Het kan alleen maar leiden tot een versterkte aandacht voor de geschiedenis, maar ook een versterking van de lokale cohesie, van de gemeenschapsvorming. Daar moeten we dus zeker mee aan de slag, en dat willen we ook stimuleren.

En ja, we gaan ervoor zorgen dat dit een blijvertje is, maar ook geen blijvertje. Het wordt een blijvertje in die zin dat de idee van een canon een blijvertje zal zijn, maar dat we gaan trachten om die ook op regelmatige basis te actualiseren. In de schoot van een canoncommissie heeft men zich al gebogen over dat vraagstuk, over twee vragen daaromtrent. De eerste vraag is op grond van welke periodiciteit men de canon samenstelt. In Nederland is er pas geactualiseerd na veertien jaar, en vond men dat eigenlijk te lang. Nu wordt er gesuggereerd om onze Vlaamse canon te laten actualiseren na bijvoorbeeld zeven jaar. Belangrijker is dat we debat voeren over hoe we garanderen dat die canoncommissie in volle onafhankelijkheid haar werk zal kunnen blijven doen, hoe we dat structureel verankeren en die onafhankelijkheid borgen. Is dat via een stichting, en hoe gaan we dat dan financieren? Dat debat gaan we nu ook in de schoot van de regering voeren. Als u dat wilt doen in bijvoorbeeld het bureau van het parlement, kan dat ook best. Want dat zou ook een piste kunnen zijn om die onafhankelijkheid en dat brede draagvlak te kunnen borgen.

Ik denk niettemin dat iedereen het erover eens kan zijn. U kunt dan zelf wel wat vraagtekens plaatsen, mijnheer Brusselmans, maar ook uit uw eigen achterban en gelukkig van veel Vlaamse Bewegers krijg ik veel reactie, die heel tevreden zijn dat de canon er eindelijk is. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik citeer uit het boek: "De Romeo's. Kabouter Plop. De geestige Geert Hoste-mop. Van Ernest Claes het dunste boek. Ons bier. De brug van Willebroek. De Noordzeedijk die welig tiert. Eén beeld dat een rotonde

siert. En koers tot in der eeuwigheid. De Vlaamse canon is een feit.” Dixit Stijn De Paepe, in augustus 2019.

Collega's, minister, de Canon van Vlaanderen heeft tot doel om ons vensters op het verleden te bieden, om ons heden en onze toekomst beter te kunnen begrijpen. Zonder taboes, maar ook zonder complexen. En ik zie een mooie verzamelreeks verschijnen in mijn toekomstige bibliotheek. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, ik ga eindigen met waarmee ik deze ochtend begonnen ben, en dat is inderdaad met u vertellen dat u volgens mij een kans hebt gemist.

Wanneer ik Theo Francken zie tweeten dat dit een volgende stap richting Vlaamse natie is, wanneer ik de belovende woorden van Jan Jambon in mijn achterhoofd heb, wanneer ik Facebookberichten van Assita Kanko en andere N-VA-politici lees, vraag ik me af welke tweede versie van de canon ik hier gemist heb. Op welke zwarte markt is die te koop, die canon die de N-VA leest? Want dat zie ik hier niet in. Zoals al zoveel het geval was bij deze regering, is de canon nu een maat voor niets gebleken. Wat moest uitmonden in een project om de Vlaamse identiteit te versterken, is eigenlijk – hoe contradictorisch het ook moge klinken – een ‘compromis à la belge’ geworden. Nochtans heeft de Vlaming u bij de vorige verkiezingen een duidelijk mandaat gegeven, dat zelfs uw eigen minister-president erkent door te zeggen dat hij kiezersbedrog zou plegen, mocht hij dit niet als identiteitsversterkend instrument implementeren – dat zijn zijn woorden.

Het is dus hoog tijd om naar die Vlaming te luisteren, dat zeggen we hier ondertussen al jaren. Op Pinkstermaandag gaan we ook betogen in Brussel om dat duidelijk te maken: het is tijd dat politici naar het volk luisteren, en niet omgekeerd. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, de canon is er – en het debat ook. We hadden natuurlijk niet anders verwacht. Ik roep op om het geleverde werk vooral met een open mind te benaderen, het te beschouwen als een dynamisch gegeven via een periodieke evaluatie en vooral: het van onderuit, bottom-up zijn werk te laten doen, en het niet van bovenaf te gaan verplichten.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de impact van het dodelijke jongerengeweld in Zaventem op het onderwijs in de secundaire school ZAVO

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Het moet van de covidperiode geleden zijn dat er in Zaventem zoveel leerlingen niet naar school zijn gegaan, na de zware incidenten met dodelijk afloop vorige vrijdag. Eergisteren waren er op ZAVO zo'n 600 van de 1400 leerlingen afwezig. Gisteren waren dat er 328 en vandaag nog steeds 280. De schrik zit er wel degelijk in. Eerst was er het gevecht zelf, waarvoor zelfs een samoeraizwaard was meegebracht. Daarna de dodelijke aanrijding in het station en tijdens het weekend nog zware bedreigingen op sociale media. Je zou als leerling en als ouder voor minder ongerust zijn. Zelfs sommige

leerkrachten zijn maandag thuisgebleven, want ze kennen die jongeren en weten tot wat ze in staat zijn.

Uiteraard is de hele kwestie nu in handen van de politie en het gerecht. We vinden het toch wel vreemd dat u hier totaal buiten beeld bent gebleven. Want volgens heel wat mediaberichten is de ruzie wel degelijk op school ontstaan en hebben sommige leerlingen dan de hulp ingeroepen van hun kameraden uit Brussel om die kwestie fysiek te beslechten. Dat is niet zo verwonderlijk als je weet dat het percentage Brusselse scholieren in Zaventem meer dan een derde bedraagt.

De Vlaamse Rand niet alleen als overloopgebied, maar nu zelfs ook als multi-culturele knokarena voor Brussel. Met dit voorval is het voor heel Vlaanderen toch wel duidelijk dat wie hier in de rand met een groot probleem zitten dat de volgende jaren alleen nog maar zal groeien. Mijn vraag is dan ook of u met de schooldirecties uit de rand gaat samenzitten. Ten eerste om te tonen dat u achter hen staat en ten tweede om deze veiligheidskwestie grondig te bespreken en een globaal plan van aanpak op te stellen. Want gisteren was het Zaventem, morgen misschien Vilvoorde en overmorgen Ternat of Londerzeel. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Laeremans, ik volg u in die zin dat we, als reactie op deze gebeurtenissen, van hieruit, maar ook met z'n allen, maar één duidelijk signaal kunnen geven in de richting van de leerkrachten en directies die geweld en bedreigingen van leerlingen en personeel met alle geweld buiten de schoolmuren proberen te houden, en dat is dat wij hen volmondig steunen en achter hen staan. En dat we hen – ik refereer dan naar vroegere debatten die we hier herhaaldelijk hebben gevoerd – niet willen overladen met allerlei taken. Ik denk dat we het erover eens zijn dat lesgeven nog steeds de kerntaak van leerkrachten, scholen en directies is, en ervoor zorgen dat kinderen en jongeren dankzij het verwerven van kennis en vaardigheden, de maatschappelijke ladder kunnen opklimmen. En dat we in deze discussie ook geen andere klanken laten horen of een andere boodschap, zoals dat de scholen dit of dat moeten gaan doen.

We hebben ervoor gezorgd dat er onmiddellijk contact is geweest, in eerste instantie om ervoor te zorgen dat de rust op de school weerkeert. Naar mijn informatie doet het schoolbestuur er alles aan om de veiligheid te garanderen, indien nodig door het inroepen van politonele ondersteuning. In tweede instantie om leerlingen op te vangen. We bieden via het CLB ook de nodige ondersteuning. In dezen hebben we dat nog verruimd met experts van het Rode Kruis en slachtofferhulp. Die zijn ook aanwezig en kunnen, vandaag en komende dagen, zorgen voor al wie naar school komt, en voorzien in extra ondersteuning en extra psychologische steun. Als het specifiek gaat over de structurele aanpak in de Vlaamse Rand: afgelopen jaar zijn we gestart met een specifiek beleid naar secundair onderwijs in de Vlaamse Rand, specifieke maatregelen zal ik in de repliek toelichten.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Uiteraard zitten we op dezelfde lijn als het gaat over geweld en bedreigingen uit de scholen te houden en dat we hen niet moeten overladen met extra taken. Het is ook goed dat de politie, de school zelf, maar ook het CLB en Rode Kruis-Vlaanderen betrokken zijn in deze kwestie.

U hebt gezegd dat er contact geweest is met de school, maar ik vind dat naar buiten toe toch te mager. Naar buiten toe is er niet voldoende gezegd dat we

achter hen staan. U was daar beter eens fysiek naartoe gegaan om dat toch duidelijk te maken.

En ik heb er al meer dan een keer op gewezen dat we niet streng genoeg zijn bij de inschrijving van leerlingen uit Brussel. We hebben ook nog niet eens een bindende taaltoets afgenomen, waardoor de leerlingen het leerproces in de klas ernstig kunnen vertragen als ze geen Nederlands begrijpen, laat staan dat men er als directie gaat uitvlooien wat die leerling in het verleden op zijn palmares heeft wat schadelijk zou kunnen zijn voor zijn nieuwe school, want ze moeten toch allemaal een nieuwe kans krijgen, niet waar?

Wilt u daar ook een initiatief voor nemen? Zo nee, waarom niet? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Het is natuurlijk verschrikkelijk wat er gebeurd is. Ik moet zeggen dat ik me zorgen maak, want tijdens schoolbezoeken hoor ik steeds vaker dat de agressie in ons onderwijs toeneemt. Iemand die ik heel erg respecteer uit het jeugdwerk, zei me ooit dat een samenleving de jongeren krijgt die ze zelf maakt. Dat is me heel erg bijgebleven omdat ik denk dat dat waar is: de agressie in onze samenleving neemt gewoon toe, in het verkeer, op het openbaar vervoer, tegen de politie.

Mijnheer Laeremans, ik vind het terecht dat dat aangeklaagd wordt, maar de vraag is vooral: wat gaat u daaraan doen? Wat zijn jullie oplossingen? Meer nog, ik zou graag hebben dat uw partij wat dat betreft ook eens in de spiegel kijkt, want het Vlaams Belang is natuurlijk een partij die op sociale media aan de lopende band polariseert, mensen tegen elkaar opzet, jongeren letterlijk oproept om fysiek te trainen voor een strijd der volkeren, wat mij betreft de agressie gewoon oppoekt. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Stop daarmee. 'What you reap is what you sow'. *(Applaus)*

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): We waren allemaal geschrokken door de gebeurtenis. Dat heeft toch een serieuze indruk nagelaten voor alle betrokkenen, voor de families van de slachtoffers, maar ook voor de leerlingen, klasgenoten in de scholen, op de campus.

Ik ben het volledig eens met de minister dat het de kerntaak van het onderwijs is om les te geven. Daarvoor moeten kinderen natuurlijk in een veilige omgeving naar school kunnen gaan. Als er vandaag 280 kinderen thuisblijven omdat ze zich niet veilig voelen op school, dan kan er aan hen ook geen les gegeven worden. Daar is een zeer belangrijke taak, in eerste instantie voor de ordediensten, maar ook als maatschappij om met die problematiek om te gaan. Het is duidelijk dat het toch een geografisch probleem is in de Vlaamse Rand, dat die problematiek zich daar meer stelt. Ik ben dan ook zeer benieuwd naar de concrete maatregelen die u nog in de Vlaamse Rand voorzien hebt.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Collega's, het was inderdaad een vreselijk incident. Onze deelneming vanuit mijn fractie voor de ouders, maar ook voor de leerlingen van de school, de directie. Het was trouwens heel sterk hoe de ouders onmiddellijk opgeroepen hebben om geweld niet met geweld te laten vergelden en er zeker niet voor te zorgen dat het tot een escalatie leidt. Dat was al een goed signaal.

Maar we mogen het absoluut niet minimaliseren. Ik ben het met u eens dat er ook in andere gemeenten in de Rand toch wel onrust – heel duidelijke onrust – is op dit moment. Minister, ik vind ook dat het aan u is om hier initiatief te nemen en scholen voor een stuk te gaan ondersteunen. Kan het niet nuttig zijn om scholen uit de Rand en Brusselse scholen met elkaar in contact te brengen, die te gaan versterken, te kijken hoe er dialoog kan zijn om toch een verdere escalatie van geweld te gaan vermijden?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Collega's, ook vanuit onze fractie wil ik graag veel sterkte wensen aan iedereen die geraakt is door het gebeuren. Laat ons ook stilstaan bij hoe we hiermee als samenleving omgaan. We moeten er als samenleving alles aan doen, niet alleen in tijden van een pandemie maar ook in deze tijden, dat leerlingen te allen tijde naar school kunnen gaan, ook wie zich niet veilig voelt. Het is goed dat de politie ingezet is, dat slachtofferhulp goed aanwezig was en de CLB's zijn ingezet. Zij zijn gewend om met crisisteams te werken.

Heel concreet had ik volgende vraag, minister. De CLB's krijgen extra middelen, maar is er een mogelijkheid om de scholen te ondersteunen in preventief werken en werk te maken van een positief schoolklimaat?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat we het erover eens zijn dat scholen niet alle maatschappelijke problemen moeten oplossen. Scholen moeten kunnen lesgeven, en moeten dat in alle veiligheid kunnen doen. Ze moeten daarin, op elke moment, worden ondersteund door de ordediensten. Er moet onmiddellijk politionele ondersteuning worden voorzien omdat het gaat om een maatschappelijke kerntaak. Wanneer die vraag wordt gesteld, mag er geen enkele twijfel zijn en moet er onmiddellijk worden gereageerd vanuit de politie.

Wat betreft maatregelen vanuit het onderwijs, zal ik zorgen voor versterking van de CLB's. Ik denk aan een vrij grondige versterking, waarbij we hen veel ruimte laten voor de aanwending van de middelen. Het gaat in eerste instantie om het mentaal welzijn en het ondersteunen van scholen in de strijd tegen de schooluitval. Vanzelfsprekend is elke lokaliteit, elke school en elke regio anders, dus er is wel wat ruimte om daarin te differentiëren. Specifiek voor de Vlaamse Rand doen we dat met een zeer gericht onderwijsbeleid dat we nu voor het eerst op poten hebben gezet, in samenspraak met de scholen, en in eerste instantie voor het secundair onderwijs. We hebben ze samengebracht en getracht concrete antwoorden te formuleren op de noden. Er is een zekere frustratie dat decretaal verankerd is dat scholen in Brussel een betere ondersteuning en omkadering krijgen, terwijl onze scholen in de Vlaamse Rand eigenlijk met een gelijkaardige problematiek geconfronteerd worden. We zijn rond de tafel gaan zitten en ik heb vzw De Rand de opdracht gegeven om een concreet ondersteuningsprogramma uit te werken in samenspraak met de betrokken scholen. Het programma moet focussen op een taalbeleid en ouderbetrokkenheid en -verantwoordelijkheid – want over dat laatste gaat het in deze specifieke casus. Het programma moet er ook voor zorgen dat er meer Nederlands aanwezig is buiten de schooluren. We hebben afgesproken dat we elkaar dra opnieuw zien, waarbij alle problematieken opnieuw op tafel komen en we vanuit het onderwijsbeleid het maximaal mogelijke doen om ervoor te zorgen dat ook die specifieke problematieken van de Vlaamse Rand erkenning en ondersteuning vinden, en ook een antwoord krijgen.

In wezen gaat de hier besproken casus over maatschappelijke problemen, over geweld dat absoluut niet te wijten is aan het schoolbeleid of de verantwoordelijkheid is van directie of leerkrachten. Laten we ervoor zorgen dat die

verantwoordelijkheid niet wordt toegewezen aan de school, aan de directie of aan de leerkrachten.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik hoor u zeggen dat u een versterking van de CLB's wenst, maar ik heb u niets horen zeggen over een verplichte taalttest van kinderen die later instromen, de zij-instromers zoals je ze zou kunnen noemen. Leerlingen die bijvoorbeeld in het vijfde middelbaar geen woord Nederlands kennen. Dat is voor mij uitgesloten, dat zou een absolute eis moeten zijn.

Wat Vooruit betreft, we zijn het erover eens dat agressie toeneemt. Hoe dat komt, is dan weer een andere zaak. Maar dat wij op sociale media de mensen tegen elkaar opzetten, dat hoeft ik niet te pikken. Wij tonen op onze sociale media, met filmpjes bijvoorbeeld, wat er gebeurt. Wij willen dat mensen die dergelijke feiten plegen, zwaar gestraft worden en desnoods het land worden uitgezet. Dat is onze oplossing, maar u wilt dat misschien niet. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Minister, het is natuurlijk niet uw bevoegdheid om bendegevel in te dijken of de immigratie te stoppen, maar de multiculturele verrijking in onze samenleving, die wordt dag na dag geweldiger. Onze scholen ontsnappen daar niet aan, of dat nu Gent, Leopoldsburch of Zaventem is. Wij verwachten dat u dat zeer ernstig opneemt en daar een antwoord op formuleert, want veiligheid is een basisvoorwaarde om les te kunnen geven. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nood aan meer (student-)artsen en het voorstel tot afschaffen van de numerus clausus en het verhogen van de instroom

ACTUELE VRAAG van Thijs Verbeurgt aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het gevraagde startquotum voor de opleidingen arts en tandarts

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de artsenquota

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Goeiemiddag, collega's, minister.

Ik ben heel tevreden omdat u, minister Crevits en de Vlaamse Regering vorige week heel duidelijk hebben gemaakt dat er volgend jaar meer student-artsen aan de opleiding Geneeskunde zullen mogen beginnen. Het startquotum wordt verhoogd: vandaag, dit academiejaar, zijn er 1276 studenten, volgend jaar worden dat er 1600. U weet, minister, dat dit een heel belangrijk issue is voor onze partij, voor onze fractie. Ik denk dat het ondertussen de derde keer is dit jaar dat ik hier vooraan sta om dit te vragen en we zijn er nu dan ook. Daar zijn we heel blij en dankbaar om.

De beslissing is genomen en na de beslissing volgt uiteraard de organisatie. Concreet moeten die universiteiten nu ruim driehonderd extra studenten opnemen.

Dat kost natuurlijk een beetje geld. Koken kost geld, kwalitatief onderwijs kost nog meer. U hebt daarom aangekondigd dat er 15 miljoen euro extra wordt geïnvesteerd in onze universiteiten. Ik ben dus heel benieuwd naar de invulling van dat bedrag en op welke basis dat zal worden verdeeld en berekend is. Maar daarnaast moeten er natuurlijk ook wat praktische zaken gebeuren. Misschien zijn er aula's die groter gemaakt moeten worden. Kan iedereen daar wel binnen? Ik denk dat de universiteiten nu wel wat werk hebben om dat te bekijken, ook of er genoeg docenten, praktijkassistenten et cetera zijn.

Vandaar heb ik de volgende vraag: minister, hoe zult u de universiteiten ondersteunen, zodat alle student-artsen straks de kans krijgen om hun opleiding ook af te maken? (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, collega's, wie een huisarts of een tandarts zoekt in Vlaanderen, die weet het: er zijn er te kort. Dus moeten we alle zeilen bijzetten om ervoor te zorgen dat er in de toekomst meer huis- en tandartsen zijn. Nadat onder andere collega Warnez en ikzelf hier al week na week aan u hebben staan vragen om duidelijkheid en een duidelijk cijfer te geven over hoeveel artsen er nu moeten bij komen, nadat minister Frank Vandenbroucke u meermaals heeft gevraagd om te zeggen hoeveel u er wilt, nadat hij vorige week uiteindelijk zelf een voorzet heeft gedaan, hebt u hem vrijdag uiteindelijk, met licht slepende voeten heb ik de indruk, binnengekopt. (*Gelach*)

Dus hebt u aangegeven dat we als Vlaanderen 1600 startende studenten vragen.

Minister, het is een goede zaak dat u die voorzet uiteindelijk toch hebt binnengegapt, maar ik maak mij toch wel wat zorgen over uw slepende voeten, want het echte werk begint nu natuurlijk nog maar. Zoals collega Warnez al aangaf, moet er nu geïnvesteerd worden in die opleidingen. Het twijfelgedrag van de Vlaamse Regering mag niet wegen op het beleid van onze universiteiten. Zij moeten vandaag meteen duidelijkheid hebben over de middelen waarover zij gaan beschikken, want er is de voorbije jaren gespaard door de opleiding Geneeskunde. Zij hebben nood aan extra middelen. Zij moeten dus weten hoeveel plaatsen ze moeten voorzien en hoeveel middelen ze gaan krijgen, voor docenten, voor tandartsenstoelen. U moet dus zo snel mogelijk duidelijkheid geven aan de hogeronderwijsinstellingen.

Voor Vooruit is het helder. Om betaalbare, toegankelijke gezondheidszorg te garanderen, moet er geïnvesteerd worden. En dus is mijn vraag aan u zeer helder, minister. Kunt u vandaag duidelijkheid geven aan alle instellingen? Hoeveel zult u investeren? Wanneer zullen ze over die middelen kunnen beschikken? En zijn dat duurzame, langdurige investeringen in de kwaliteit van ons onderwijs? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega Verbeurgt, met wat u hier staat te vertellen, begrijp ik ook hoe het komt dat dat niet in de canon staat. En u zult er ook niet in komen, want u verdraait gewoon de realiteit compleet. Compleet! (*Opmerkingen bij Vooruit*)

Collega's, ik dacht dat ik het niet zou moeten doen, maar toch: inderdaad, in Vlaanderen hebben we een tekort aan artsen en tandartsen, maar ook aan geriateren, kinderpsychiaters en zo meer. Al jaren vragen wij met de N-VA hier in dit Vlaams Parlement om ervoor te zorgen dat er een afspiegeling komt van de nood die er is, gebaseerd op het bevolkingsaantal. Weet u wat u op federaal

niveau gedaan hebt? In plaats van de bevolkingsaantallen 60-40, bent u gegaan naar 55 voor Vlaanderen. Minder.

De vorige keer hebt u gezegd: "U hebt de kans gekregen, maar u bent er niet op ingegaan." Ik weet niet of u het beseft, maar het ingangsexamen vond plaats op 5 juli 2022. En weet u wanneer het definitieve besluit federaal is genomen? Op 30 juli. Dat is het einde van de maand. Dat moet je hier eens proberen, om in Vlaanderen over iets te laten weten dat je het besluit later neemt.

Dus kom hier niet af met te zeggen dat er niet werd gereageerd. Natuurlijk, uw brief kwam vorig jaar te laat, ten eerste. Ten tweede, nu wordt er eindelijk rekening gehouden met Vlaanderen. Het is te zeggen, men heeft een planningscommissie, men zegt dat het 55-45 is, Vlaanderen minder, 'maar laat ons toch weten als je er meer moet hebben'. Dat is hogere wiskunde voor mij. Dat is iets heel speciaals: we maken een planning, we zeggen dat het zoveel is, en laat ons dan weten hoeveel je moet hebben. Op zich is dat een goede zaak, dat we daarop effectief verder kunnen werken. Eindelijk, zou ik zeggen.

Minister, hoe gaat u de ondersteuning voor de universiteiten en de studenten voorzien? Want de opstap is inderdaad wel een manifeste opstap, waarvoor dank.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat een processie, zeg. Maar ik ben een onversneden optimist, en misschien is het eind goed, al goed. Hopelijk is het ook structureel goed. Dat zal mijn vraag zijn. Want al sinds eind de jaren negentig – 1996, denk ik – hanteert de federale overheid quota. Dat betekent dat zij zegt dat er maar zoveel artsen mogen afstuderen. Enkel die mensen krijgen een RIZIV-nummer (Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering) en kunnen dus hun beroep uitoefenen. Ten gevolge daarvan heeft Vlaanderen ook altijd het aantal kandidaat-studenten aangepast, dus het aantal mensen dat mocht beginnen aan de opleiding arts en tandarts. Vlaanderen heeft altijd flink de braafste leerling van de klas gespeeld. De Franse Gemeenschap heeft dat nooit gerespecteerd. Dan zou je natuurlijk zeggen dat de Federale Regering altijd een stok achter de deur had, namelijk dat die RIZIV-nummers dan niet werden toegekend, omdat men de wet niet heeft nageleefd. Neen, de realiteit was dat de Federale Regering altijd de spons erover heeft geveegd en altijd heeft gezegd: "Dat is heel spijtig, de Vlaamse Gemeenschap heeft heel veel duizenden studenten hun droom ontgenomen en hen de toegang ontzegd tot de opleiding van hun dromen. De Franse Gemeenschap heeft dat nooit gedaan, maar geen erg, wij gaan de RIZIV-nummers toch toekennen, zowel aan Vlaanderen, als de goede leerling, als aan de slechte leerling, de Franstaligen."

Dit jaar is die wraakroepende regeling mogelijk nog erger geworden, in die zin dat men wettelijk heeft verankerd dat de spons over het verleden gaat. Al die decennialange wetsovertredingen door de Franstaligen zijn allemaal vergeven en vergeten. Meer nog, men wordt ervoor beloond, want de Franse Gemeenschap krijgt hogere quota. De regelgeving wordt dus gewoon aangepast aan de wetsovertredingen van één recidive wetsovertreder.

Dat is de realiteit. Daarenboven zegt men dat men een federaal contingent van het aantal artsen zal blijven vastleggen en dat men dat gaat verdelen over de gemeenschappen, maar niet langer op grond van het bevolkingsaantal. Men gaat allerhande andere criteria hanteren en op grond daarvan gaat men de facto zeggen hoeveel RIZIV-nummers worden toegewezen aan de twee gemeenschappen. Met als gevolg dat de federale overheid twee weken geleden met een regeling en een verdeling kwam en zei dat ze het federaal contingent van RIZIV-nummers van toekomstige artsen had vastgelegd. De verdeling is 55 procent voor Vlaanderen en 45 procent voor de Franse Gemeenschap.

Op dat moment hebben wij in de Vlaamse Regering gezegd dat dit niet gekker moest worden en dat nu de limieten helemaal bereikt waren. Diegenen die al jaren, al decennialang, alle regels overtraden, worden nu beloond met een aantal groter dan het bevolkingsaandeel. Dan hebben wij gewoon geredeneerd dat we zouden eisen wat ons toekomt. Wij vragen aan de Federale Regering en aan minister Vandenbroucke 60 procent van dat federale contingent van RIZIV-nummers. Als we dat kunnen krijgen, komen we, vertaald in het aantal studenten dat mag starten, aan 1600 studenten.

Voilà. Wij hebben nu van die mogelijkheid gebruikt gemaakt om ons rechtmatig aandeel te vragen. Wij vragen ook dat de Federale Regering voor 1 juni een Koninklijk Besluit goedkeurt zodat we de startende studenten een zekerheid kunnen geven en er juridische zekerheid is. Dat levert natuurlijk ook een factuur aan Vlaamse kant op, extra kosten die misschien niet onmiddellijk maar in de volgende jaren zullen ontstaan. Wij hadden aanvankelijk een extra injectie voorzien van 13,2 miljoen euro. Ik heb dat opgetrokken naar 15 miljoen euro door te kijken waar er extra middelen konden worden gevonden. Er is ook nog 1 miljoen euro die we recurrent toekennen.

We zullen bij de start van een volgende regering afspraken moeten maken over een structurele verankering van het beantwoorden aan de nood aan extra artsen. Dat kan best op grond van een structurele verankering. Als de Federale Regering nu zegt dat ze akkoord gaat en gaat luisteren naar Vlaanderen, in plaats van andersom, kunnen we ook afspreken dat deze processie tot een goed einde komt, dat ook op federaal niveau de regels worden omgedraaid en de Vlaamse Gemeenschap voortaan beslist over het aantal RIZIV-nummers dat wordt toegekend.

Wij hebben in het verleden altijd bewezen dat wij verantwoordelijkheid nemen; wij hebben altijd de regels, de quota, nageleefd. Ik denk dat wij sterk in onze schoenen staan om te kunnen zeggen dat wij nu, eens en vooral, willen dat de discussie beslecht wordt en dat men op federaal niveau structureel verankert dat Vlaanderen voortaan beslist over het aantal RIZIV-nummers dat wordt toegekend. Ik kaats de vraag naar u allen terug. Is er een bereidheid om daar samen werk van te maken? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Dank u, minister, voor uw antwoord. Collega Verbeurgt, ik durf uw betoog ook wel wat flauw te noemen en denk dat u de waarheid onrecht aandoet. Ik denk dat vanuit Vlaanderen – collega Daniëls heeft daarover ook al heel wat vragen gesteld in de commissie – de vraag om die RIZIV-nummers te verhogen al heel lang duidelijk was. Het is nu niet zo dat Frank Vandenbroucke plots te weten gekomen is dat dit een vraag vanuit Vlaanderen is.

Ik denk zelfs dat het erg is dat er een brief, echt een brief, van minister Crevits en van minister Weyts, is moeten gaan naar Frank Vandenbroucke om te zeggen dat het echt niet meer kon en dat we kwaad waren. Dan pas heeft minister Vandenbroucke geantwoord en gezegd dat het federale niveau wilde meedoen met en wilde luisteren naar Vlaanderen. Ik denk, mijnheer Verbeurgt, dat u dan niet moet zeggen dat minister Weyts met zijn voeten sleept. Ik denk dat het een beetje andersom is. Ik wil meegaan in het verhaal. Eind goed al goed. Ik ben blij dat die middelen ter beschikking zijn. Is dat nu eenmalig en is er dan een zoektocht naar recurrente middelen? Ik ga ervan uit, minister, dat u daarover in overleg treedt met de hoger onderwijsinstellingen. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, u vervalt opnieuw in hetzelfde riedeltje. Ik gun u dat u zich wat op de borst kunt kloppen en kunt zeggen hoe stoer jullie zijn. Maar de waarheid heeft haar rechten. Al maanden vraagt de Federale Regering overleg over dit thema. En al maanden staat u hier op de bühne te zeggen dat jullie groot gelijk hebben en niet in overleg gaan.

In dit land gaan we enkel vooruit als we samenwerken. U mag dat vreselijk vinden, u mag dit land vreselijk vinden. Maar de realiteit is dat, als we betaalbare en toegankelijke zorg willen realiseren in dit land, we moeten samenwerken. Dat is de enige optie.

Ja, ik ben tevreden dat u die uitgestrekte hand van minister Vandenbroucke hebt aangenomen en dat u samen, sámen, de cijfers wilt verhogen.

Maar minister, er is toch iets in uw antwoord dat mij ongerust maakt. U zegt dat u 15 miljoen euro voorziet en 1 miljoen euro recurrent. Ja, daar zijn onze instellingen natuurlijk niet veel mee. Zij weten dat er recurrente kosten zullen komen. Ik had toch gehoopt dat die 15 miljoen euro recurrent zou zijn, dat die middelen gegarandeerd zouden blijven voor elke student die er volgend jaar bij komt.

En minister, ten slotte, die 15 miljoen euro is het bedrag dat u de voorbije jaren hebt bespaard op de opleiding Geneeskunde. Dat delft de put een beetje, maar dat geeft geen extra middelen.

Minister, zult u extra recurrente middelen voorzien voor de opleiding Geneeskunde? *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega Verbeurgt, het is een beetje aandoenlijk dat u hier vanuit de Vooruitfractie zegt dat we moeten samenwerken. Sinds 1997 respecteert Vlaanderen een wet en respecteert een andere gemeenschap die wet niet. *(Opmerkingen van Thijs Verbeurgt)*

Hoe kun je dan spreken over samenwerken? Hoe kun je daar dan over spreken? Keer op keer wordt de Vlaamse uitgestoken hand om samen de contingenten vast te leggen voor die numerus fixus weggeslagen.

De inspanningen die Vlaanderen doet worden gewoon weggelachen, met de spons weggeveegd. En als klap op de vuurpijl van alle vragen om uitleg die ik zelf tijdens de vorige legislatuur heb gesteld, maar die ook Louis Ide, Valerie Van Peel en Frieda Gijbels hebben gesteld aan de overkant, wordt er gezegd dat ze op basis van de 60/40-verhouding van de bevolkingsaantallen naar 55/45 gaan. *(Opmerkingen van Karl Vanlouwe)*

Dat is gewoon uitlachen. Dat is geen samenwerking, dat is uitlachen wat u doet.

Minister, u stelde de vraag of partijen bereid zijn om definitief vast te leggen dat de gemeenschappen het zelf bepalen en betalen. Het antwoord van de N-VA-fractie is heel eenvoudig: ja, dat zijn we. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Dit toont aan dat we met de splitsing van ons land geen stap vooruit geraken naar een echte oplossing. Ik hoor dat dit debat over de artsenquota een communautair spelletje wordt: Vlaanderen respecteert de regels wel en Wallonië niet.

Het fundamentele probleem is het quotum zelf. We hebben een gigantisch tekort aan artsen, aan huisartsen. Ik merk dat zelf in mijn regio. Steeds meer artsen

stoppen en andere artsen kunnen niet alle patiënten overnemen. Het wordt een groot probleem, niet enkel in Vlaanderen, in Wallonië is het probleem exact hetzelfde.

Wij moeten vandaag werken aan het afschaffen van het artsenquotum. Dat is ook een oproep aan de collega's van Vooruit. Ik vind de oproep van de voorzitter van Solidaris zeer terecht: we moeten af van het toelatingsexamen, af van de artsenquota. Meer dan vierduizend studenten willen starten met de opleiding en toch laten we er hier maar duizend, maximaal tweeduizend toe. Dat is geen oplossing. We moeten samen gaan voor een afschaffing. Geef iedereen die arts wil worden de kans om de opleiding te volgen, zodat we over een paar jaar voldoende artsen hebben. *(Applaus van Onno Vandewalle)*

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, Vlaanderen heeft meer artsen nodig, daarover bestaat geen twijfel meer. Ik vind het goed dat deze Vlaamse Regering, ondanks uw veel te lange geaardheid, het aantal studenten dat de opleiding Geneeskunde zou kunnen starten nu toch zal optrekken naar 1600. Vlaanderen moet nu vooral kijken naar wat de echte noden zijn op het terrein en het beleid daarop afstemmen. We moeten ons dus niet laten tegenwerken door het federale niveau en de Franstaligen.

Ik hoop alleen dat onze universiteiten de verhoging van het aantal studenten zullen aankunnen en dat de opleiding ook niet aan kwaliteit zal inboeten, want meer studenten betekent logischerwijze dat er ook meer volk zal zijn in de collegezalen en de praktijkruimtes. De vinger moet daar zeker aan de pols worden gehouden. Ik ben dan ook benieuwd of u daarover al overleg hebt gepleegd.

Er zal ook de kwestie van de beschikbare stageplaatsen komen. Minister, kunt u garanderen dat als het aantal studenten geneeskunde dan toch wordt opgetrokken, er daarvoor voldoende stageplaatsen zullen zijn? Bent u van plan om ook daarover op korte termijn in overleg te gaan?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik vat even uw antwoord van daarnet samen. U geeft een sneer aan de federale overheid, u mept even naar de Franse Gemeenschap en vervolgens klopt u zichzelf op de borst. De hamvraag was echter: hoe gaat u de universiteiten ondersteunen om die driehonderd extra plaatsen op een goede manier in te vullen? Daar hebt u zich vanaf gemaakt met één zinnetje: volgend jaar voorziet u in 13 miljoen euro en daarna zullen we nog wel zien, waarschijnlijk 1 miljoen euro recurrent. Dat is echter 1 miljoen euro recurrent voor driehonderd studenten die recurrent in die opleiding instromen en natuurlijk elk jaar opnieuw worden meegenomen. Dat zijn er driehonderd volgend jaar, zeshonderd in het jaar erop, negenhonderd in het jaar daarop, als er sprake is van de aantallen van vandaag. Dan is dat natuurlijk peanuts. Mijn vraag is dus: hoe wilt u de universiteiten recurrent ondersteunen om op een succesvolle manier werk te kunnen maken van dat hogere aantal starters?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Verbeurgt, het beeld dat u ophangt van flamigante Frank vloekt een beetje met de werkelijkheid. *(Opmerkingen van Thijs Verbeurgt. Gelach. Opmerkingen)*

Ik zou echter geen onverbeterlijk optimist zijn, mocht ik niet de kans creëren om dat toch te bevestigen in woord en daad en die titulatuur echt te verdienen, door er gewoon voor te zorgen dat we heel dit probleem structureel kunnen oplossen.

Men zou er gewoon voor zorgen dat voortaan structureel, wettelijk wordt veranderd dat de Vlaamse Gemeenschap zelf het aantal RIZIV-nummers bepaalt dat wordt toegekend aan het contingent van artsen en tandartsen.

Opnieuw, wij hebben bewezen dat wij heel verantwoordelijk zijn. Men kan dus niet zeggen dat dat zal leiden tot onverantwoordelijkheid, tot een overconsumptie. Neen, wij hebben net altijd in woord en daad bewezen dat wij heel verantwoordelijk kunnen handelen.

Wij zijn immers ook bekommerd over de kwaliteit van de opleiding. Daarom zullen wij ook nooit zeggen dat iedereen zomaar kan starten met de opleidingen Geneeskunde en Tandheelkunde. Die onverantwoordelijkheid zullen wij ook nooit aan de dag leggen, net omdat wij bekommerd zijn om de kwaliteit van de opleiding. Net daarom ben ik aan tafel gegaan met de rectoren om te bepalen hoe we dit behapbaar kunnen maken met oog voor de kwaliteit van de opleiding. Daarom zijn we ook gekomen tot een afspraak rond de financiering. Dat is geen 13 miljoen euro. Ik heb het opgetrokken naar 15 miljoen euro. Ook is er 1 miljoen euro recurrent, maar vanzelfsprekend zullen er ook in de volgende jaren structurele afspraken worden gemaakt. We hebben echter een basis gelegd in dezen, tot eenieders tevredenheid. Ik heb ook niet gewacht op een of andere decretale regeling of wat dan ook. Ik heb tevoren al een decretale kapstok ingeschreven in het decreet Hoger Onderwijs, waardoor we nu kunnen werken met een besluit. Ik heb ook dat niet afgewacht. Het besluit ligt momenteel al bij de Inspectie van Financiën, wat ons toelaat die extra middelen nog voor de start van het academiejaar uit te keren. Opnieuw, graag het antwoord op de vraag die wordt gesteld: willen we dit eindelijk met zijn allen ook structureel gaan oplossen? (*Applaus van Koen Daniëls*)

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, er is dus inderdaad nog wat werk als het gaat over die financiering. Dat betekent dat we ook moeten weten hoeveel RIZIV-nummers er straks volgen, in 2030, 2031 enzovoort. Collega Verbeurgt, ik denk dat u uw minister daarover moet aanspreken. Anders kun je de financiering in Vlaanderen daar ook niet aan aanpassen. Minister, au fond kent u mijn pleidooi. Wij zijn voor de regionalisering van de gezondheidszorg. In dit geval denk ik echter dat we vooral nog even aan de mouw van collega Vandenbroucke zullen moeten trekken. Terwijl ik daarnet nog 'eind goed, al goed' zei, zeg ik nu gewoon 'wordt vervolgd'. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, u kent uw federale collega een nieuwe titulatuur toe: flamingante Frank. En eigenlijk ben ik het daarmee eens. Want weet u wat 'het opnemen voor de Vlamingen' echt betekent? Dat betekent alles op alles zetten voor betaalbare en toegankelijke gezondheidszorg. Dat betekent een minister van Volksgezondheid die de stilstand van de jaren tachtig tot heden doorbreekt. Dat betekent een minister die akkoorden sluit om ervoor te zorgen dat Vlaanderen vooruit kan gaan. Dat betekent een minister die investeert in betaalbare gezondheidszorg. Dat is een minister die het opneemt voor de Vlaamse belangen. Dat is een echte minister die het goed meent met Vlaanderen. Dat is Frank Vandenbroucke.

Minister, ik stel voor dat u daar een voorbeeld aan neemt. Dan zult u misschien ooit die titulatuur van Frank Vandenbroucke zelf verdienen. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik vrees dat er toch een beetje een domper op de feestvreugde komt. Als ik alleen nog maar kijk naar alle vragen om uitleg en actuele

vragen over hbo5, titulatuur verpleegkunde, invulling van de 55 en 45, dan vrees ik een beetje voor flamingante Frank. Maar verbaas ons, zou ik zeggen, collega Verbeurgt, en overtuig uw minister om eindelijk aan Vlaanderen toe te wijzen dat wij het aantal artsen en tandartsen zelf bepalen, maar ook zelf betalen en dus die gezondheidszorg regionaliseren. Overtuig ons. Ik kijk er graag naar uit.

Laat ons ervoor zorgen dat die onmogelijke constructie op federaal niveau, waarbij er een planningscommissie met ruwe data werkt, tot een getal komt, daar een verdeling op toepast en dan vervolgens zegt dat er met dat getal geen rekening moet worden gehouden, stopt. Laat ons daarmee stoppen. Laat ons die ruwe data aan Vlaanderen geven, op basis daarvan de aantallen vastleggen en, als laatste, inderdaad, collega Warnez, regionaliseren. Wie betaalt, bepaalt en wie bepaalt, betaalt. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de implementatie van het vernieuwde Vlaamse Inschrijvingsdecreet

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, collega's, We hebben het hier al vaak gehad over het recht om te kunnen leren, net zoals over het Inschrijvingsdecreet, dat gekoppeld is aan dat recht op kunnen leren.

Als je kinderen of leerlingen wilt weigeren, dan moet je – nog niet zo lang – werken met een digitaal aanmeldingssysteem. Ondertussen is die periode van aanmelden achter de rug en merken we toch wat bezorgdheden op het terrein. Zo was er in Brugge een tweeling die zich wilde aanmelden voor dezelfde school. Dat is niet gelukt. In Pelt was er een gezin dat op 300 à 400 meter van de school woont, en zeer ontgoocheld is dat ze niet naar de school in hun straat kunnen gaan. Dat zijn zaken, minister, die zeer veel mensen beroeren.

In de plenaire vergadering van 1 maart 2023 hadden we het hier ook al over het Inschrijvingsdecreet. Toen pleitte ik er fel voor de mogelijkheden van het decreet nog meer bekend te maken en nog meer ondersteuning te geven aan de scholen en de lokale overlegplatforms (LOP's). U zei dat ik gelijk had en dat er inderdaad meer aandacht moest naartoe gaan en dat het misschien beter zou zijn om wat extra begeleiding te voorzien. Vandaar, collega's, dat ik zeer benieuwd ben wat er dan effectief is gebeurd. Het is onze plicht, minister, om vanuit Brussel de scholen en de LOP's maximaal te ondersteunen om aan de slag te gaan met dat decreet. Het is niet zo eenvoudig, het is best wel complex. Als we echt willen dat het kamperen gedaan is, wat we doen via het Inschrijvingsdecreet, dan moeten we ons afvragen wat we nog kunnen doen.

Wat zult u doen om de scholen extra te begeleiden om eventueel te remediëren, volgens de decretale mogelijkheden, na de recente aanmeldingsperiode?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat we met dat Inschrijvingsdecreet een ongelofelijke stap vooruit hebben gezet door scholen en ouders meer vrijheid en verantwoordelijkheid te geven. Dus we werken niet langer met dwang, waarbij we werken met dubbele contingentering, waarbij we zeggen dat zij verplicht voorrang moeten geven aan bepaalde doelgroepen op basis van sociaal-economische kenmerken, die dan heel de rij – zelfs als men staat te kamperen –

voorbijsteken. We hebben daarmee ook mogelijkheden gegeven om lokaal zelf voorrangsgroepen te bepalen, voor 20 procent, en zelf keuzes te maken.

Ik denk dat er al bij al heel veel kritiek op geformuleerd is, maar ik zie op het terrein dat dat redelijk goed wordt aangepakt. Wij hebben dat denk ik ook met onze diensten redelijk goed voorbereid. We hebben webinars en informatiesessies allerhande voor de scholen georganiseerd. Trouwens, de scholen die deel uitmaken van een lokaal overlegplatform (LOP) hebben nog eens extra ondersteuning via de LOP-deskundige als verbindingsfiguur.

Informeren moet natuurlijk wel correct gebeuren. U verwijst bijvoorbeeld naar een casus in Brugge. Ik heb daar ook over gelezen. Er wordt nog al eens gemakkelijk verwezen naar Brussel als oorzaak van problemen. De waarheid is natuurlijk dat het niet zo is dat Brugge zich verplicht moest aanmelden, ook als ze geen capaciteitsproblemen hadden. U weet dat die verplichting enkel van toepassing was voor Antwerpen, Gent en Brussel, en dat men zich natuurlijk wel moet aanmelden als men capaciteitsproblemen verwacht. Dat is ook evident, want anders zet je jezelf in de problemen.

Ten tweede is de casus die u aanhaalt van de tweeling ook niet uniek voor Brugge natuurlijk. Je vindt de oplossing meestal gewoon in de praktijk. Het wordt niet aangeraden om tweelingen in een aanmeldingssysteem aan elkaar te koppelen. Dat wordt niet aangeraden omdat dat in het nadeel is van de ouders, omdat wanneer je die twee aan elkaar koppelt de kans natuurlijk kleiner wordt dat ze alle twee als eersten worden gerangschikt. Dus wat gebeurt er in de praktijk? Op grond van het lokaal overleg, meestal in het kader van het LOP, wordt dan gewoon tot overcapaciteit overgegaan. Dat zijn heel praktische oplossingen die we inderdaad niet altijd kunnen vatten in regeltjes, maar die wel gegrond zijn op een lokale verantwoordelijkheid en lokale samenwerking, en daar willen wij absoluut nog in ondersteunen.

We zullen de ondersteuning herhalen, ook op grond van de lessen die we hebben getrokken uit de casussen die u beschrijft. We zullen die aanpassen en ervoor zorgen dat er heel concrete antwoorden worden geformuleerd met een soort Q&A, ook voor het geval er zich zulke dingen voordoen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel, minister.

Sowieso is het al spannend als je de stap moet maken van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs. Als er dan op bepaalde plaatsen krapte is, is er nog extra spanning natuurlijk. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

U verwijst, minister, naar de autonomie die de scholen en LOP's hebben om die 20 procent in te vullen. Ook in uw reactie in de krant van West-Vlaanderen gaf u een aantal tips, waarover ik van heel veel scholen – blijkbaar leest men ook in Limburg de krant van West-Vlaanderen – de boodschap kreeg dat ze dat niet wisten. Dan is dat heel jammer, minister.

We hebben het hier gehad over dat er heel weinig scholen die 20 procent invullen. Maar het is ook complex. Het is niet in een zin uit te leggen, en ik vind, minister, dat we de scholen niet zomaar de woestijn moeten insturen. In maart werd er beloofd om extra ondersteuning te geven, om scholen extra in te lichten, om daar nog een tandje bij te steken.

Mijn concrete vraag is hoe we ervoor zullen zorgen dat dat in de toekomst niet meer gebeurt. We maken gebruik van een FAQ, maar hoe kunnen we er ook voor zorgen dat de scholen nu extra ondersteund worden? Dank u.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Dank u, collega Vandromme, voor de vraag. Ik denk dat we er samen nog altijd van overtuigd zijn dat we een goed Inschrijvingsdecreet hebben gemaakt dat toch wel een heel aantal problemen oplost, niet in het minst het kamperen, en dat we ook de gelijke inschrijvingskansen van kinderen in scholen hebben bevorderd door dit systeem, zodat ze dezelfde kansen hebben. Ze melden zich aan, het toeval en een aantal voorrangsparementen die lokaal ingevuld kunnen worden, zullen dan bepalen wie welk lotje trekt.

U hebt een aantal casuïstieken aangehaald die niet per se via decreten kunnen worden opgelost. Wij kunnen ze niet dichtschriven met een decreet in Brussel. Ze moeten inderdaad pragmatisch worden aangepakt. Welk Inschrijvingsdecreet ook, het spanningsveld van een tekort aan capaciteit versus het kunnen kiezen in welke school je naar school kunt gaan zal niet opgelost raken met een Inschrijvingsdecreet, maar vooral met investeren in capaciteit.

Minister, u hebt op basis van de Capaciteitsmonitor 2020 een tweede schijf van 180 miljoen euro verdeeld. Daar is een verdeelsleutel voor afgesproken in de regering. Hoe staat het met de uitrol op het terrein van die extra capaciteit?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, u kent ondertussen ons standpunt. Wij vinden dit Inschrijvingsdecreet een stap achteruit. Het doet niets om de segregatie tegen te gaan en om de sociale mix te bevorderen. Er was inderdaad een 20 procentregel, maar die is op heel weinig plaatsen toegekend. Nochtans is het streven naar een sociale mix de sleutel tot gelijke onderwijskansen en tot het globaal, voor iedereen, verhogen van de onderwijskwaliteit.

Minister, wat zult u doen om ervoor te zorgen dat men toch probeert de sociale mix na te streven en hoe zult u ervoor zorgen dat die minieme 20 procentregel toch wordt toegepast?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat betreft de informatie verdedig ik mijn diensten. We hebben webinars georganiseerd, een wekelijks vragenuurtje, opleidingen en extra informatie richting de lokale overlegplatforms (LOP's). Ja, we gaan dat herhalen en versterken op grond van de lering die we hebben getrokken. Maar anderzijds is er natuurlijk ook de verantwoordelijkheid om effectief daarmee aan de slag te gaan, ook op lokaal niveau: men moet niet altijd richting Brussel wijzen en zeggen dat het allemaal de schuld van Brussel is. Gelukkig heeft dat zich niet kunnen voordoen. Niettegenstaande dat we hier het debat hebben gevoerd en dat de grote Apocalyps werd voorspeld – het zou allemaal nergens op trekken en het digitaal werken zou leiden tot grote drama's en tot de ondergang van het Avondland – heb ik op het terrein gezien dat dat betrekkelijk goed wordt toegepast.

Men heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid, van de vrijheid die wij decretaal bieden, om zelf voorrangsgroepen aan te duiden. Men heeft daar geen tot amper gebruik van gemaakt. Dan zegt men vanuit Groen of ter linkerzijde dat men daar geen gebruik van heeft gemaakt omdat men zelf de keuze mocht maken. Men zegt dat dat moet worden verplicht. Blijkbaar zal men enkel onder dwang een keuze maken voor een voorrang. Dat lijkt mij nogal een contradictie. Wij gaan uit van vrijheid en vertrouwen, ook van vertrouwen in scholen, die zelf keuzes kunnen maken. En dan zie je op het terrein dat men inderdaad, hoewel men daartoe de kans heeft, niet kiest voor de voorrang voor sociaal-economische groepen.

Ik denk dus dat dit absoluut een stap vooruit is. Ja, er zal wel nog hier en daar wat moeten worden bijgeschaafd. Het is inderdaad een complex en groot systeem, zeker als het gaat over digitale aanmelding. Dat is voor sommige scholen of regio's echt een novum. Maar ik denk dat we hier wel een instrument hebben aangeboden waardoor we inderdaad de kampeerrijen voor de scholen amper nog zien. Men vergeet dat wel eens, die beelden van nog maar enkele jaren geleden, waarbij men aan heel veel scholen stond te kamperen. Daar zijn we van verlost. Dat is men ietwat vergeten. We kunnen zeker zeggen dat het Inschrijvings-decreet een stap vooruit is.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel, minister. We zijn de wachtrijen helemaal niet vergeten, want die zijn er nog in het buitengewoon onderwijs, jammer genoeg.

Minister, het recht op leren garanderen we met een beschikbare stoel. In sommige regio's zijn er nu eenmaal stoelen tekort, en moeten we op een billijke manier gaan weigeren. U zegt zelf dat er aan het decreet gesleuteld zal moeten worden. Ik hoor het graag. We zijn vanuit onze fractie zeker bereid om te zoeken hoe het nog beter kan, en zeker hoe we scholen nog meer op weg kunnen helpen om die 20 procent in te vullen, om zelf eigen criteria naar voren te schuiven. We moeten ervoor zorgen dat die ouders niet meer kunnen kamperen.

Maar, minister, u gaat wel voorbij aan de realiteit waarin scholen momenteel aan het overleven zijn. Er is een ongelooflijke druk: het lerarentekort, de capaciteitsproblemen. Sommige mensen – directeurs – geven het op, zien door de bomen het bos niet meer. Als je dan een complex decreet voorschotelt en zegt dat ze er niet mee aan de slag gaan, denk ik dat we alle verplichting hebben, alles moeten doen, om scholen maximaal te ondersteunen, om hen in de toekomst blijvend werk te laten maken van goed, kwaliteitsvol Vlaams onderwijs. Dat is onze verplichting denk ik. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verzoeken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot de nieuwe omgevingsvergunning voor de luchthaven van Zaventem

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Collega's, minister, in juli volgend jaar vervalt de milieuvergunning van onze luchthaven van Zaventem. Dat is een dossier dat op uw bord zal komen als bevoegd minister van Leefmilieu. Dat het dossier van de luchthaven van Zaventem een beladen dossier is, is denk ik een understatement, collega's.

Wat zien we deze week, nog voor er een dossier aangevraagd is? De Brusselse Regering bezorgt u een eisenbundel, een verzoekenbundel, die u zou moeten opnemen in de nieuwe vergunning. Wat staat er in die eisen of verzoeken vanuit de Brusselse Regering? Brussel wil dat de nacht wordt uitgebreid van 22 tot 7 uur, het aantal nachtvluchten bijvoorbeeld beperken, luidruchtige vliegtuigen boven Brussel weren. Maar ze willen bijvoorbeeld ook dat vluchten waarvan de reistijd per trein minder dan zes uur bedraagt, via de lucht verboden worden vanuit Zaventem, dat we hun geluidsnormen opnemen in de vergunning en infrastructurele aanpassingen. Kortom, er komt een heel lijstje met eisen vanuit de Brusselse Regering, en ik denk dat die eisenbundel misschien wel de gezondheid ten goede zal komen, maar dat onze luchthaven economisch gewurgd zal worden.

Minister, ik ben ervan overtuigd dat het mogelijk is een goed evenwicht te vinden tussen enerzijds die belangen van het leefmilieu, onze gezondheid, en de economie, waarbij de situatie voor de omwonenden verbeterd kan worden, maar de luchthaven ook haar rol als tweede economische motor van Vlaanderen kan blijven invullen. Ik denk ook, minister, dat u daarvoor de juiste vrouw op de juiste plaats bent. U hebt eerder al bewezen dat u moeilijke dossiers kunt oplossen, dat u moedige beslissingen durft te nemen, en ik heb er dus alle vertrouwen in dat dat ook hier zal gebeuren.

Maar, collega's, het is toch bijzonder straf dat de Brusselse Regering zo streng is voor Zaventem, terwijl diezelfde partijen in Luik vliegtuigen toelaten die in Zaventem al sinds 2002 verboden zijn. Dat heeft een naam, ik noem dat 'hypocrisie'.

Ik heb dan ook volgende vraag voor u, minister: hoe reageert u op de verzoeken en eisen vanuit de Brusselse Regering?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u, collega, en goeiemiddag, iedereen.

Ik heb inderdaad een brief ontvangen van de Brusselse minister met een reeks eisen en voorwaarden die hij namens de Brusselse Regering inneemt, en waarvan hij zegt dat die in de Vlaamse vergunning moeten worden overgenomen.

Het is belangrijk om mee te geven dat dit geen formeel advies is, want er is ten eerste nog geen vergunningsaanvraag ingediend. Dat is wel belangrijk. Tot en met 7 juli moet men de omgevingsvergunning aanvragen, er komt vervolgens ook een openbaar onderzoek. Ik heb ook al brieven ontvangen van natuurverenigingen, buurtcomités, actiecomités, ook Bond Beter Leefmilieu (BBL) en gemeentebesturen. Ik denk dus dat het belangrijk is om maximaal draagvlak te creëren voor dit dossier, wat niet gemakkelijk zal zijn.

Wat de Brusselse minister eigenlijk vraagt in zijn brief, is om de Brusselse geluidsnormen toe te passen. Daarmee zegt hij eigenlijk dat zij geen overlast willen en dat alles voor Vlaanderen is. Wat mij betreft, is dat een no-go. Daar wil ik ook heel duidelijk over zijn. Ik denk dat we moeten streven naar een evenwichtige spreiding van de overlast van de luchthaven, die inderdaad een belangrijke economische motor is in Vlaanderen. Ik zal in ieder geval alles op alles zetten om ervoor te zorgen dat die hervergunning een evenwicht nastreeft van enerzijds een luchthaven in Vlaanderen die inzet op de vergroening, duurzaam is. Ik denk dat het, gezien de internationale context, belangrijk is dat onze luchthaven daar zijn rol in speelt. Anderzijds is er ook de leefbaarheid van de regio. Ik ontvang dagelijks heel veel brieven, dus niet alleen van minister Maron, maar ook van heel veel burgers die daar in de buurt wonen, en voor mij is die leefbaarheid, en in het bijzonder de nachtrust, iets cruciaals. Het zal een moeilijk dossier zijn, maar we gaan alles op alles zetten om dat evenwicht na te streven.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoord. Nogmaals, ik heb er alle vertrouwen in dat u dit dossier tot een goed einde kunt en zult brengen, dat u dat moeilijk evenwicht zult nastreven en dat u zeker en vast de belangen van Vlaanderen, van die economische motor en zeker van alle omwonenden van de luchthaven zult behartigen en aandacht zult hebben voor hun gezondheid.

U had het in uw antwoord ook over die evenwichtige spreiding van de lasten van de luchthaven. Dat is iets dat geregeld moet worden in de federale Vliegwet, een initiatief waar we al veel jaren op wachten. Daartoe heeft de Federale Regering

dat fameuze federaal overlegplatform opgericht. Ik wou aan u vragen wat de stand van zaken is van dat overlegplatform. Ik heb begrepen dat er onlangs een bijeenkomst was. Was Vlaanderen vertegenwoordigd? Want men beweert dikwijls dat wij daar onze kat naar stuurden. En wat zijn daar de conclusies voor de toekomst?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik kan het met een heel deel van uw standpunten eens zijn: dat we zeker niet de Brusselse geluidsnormen gaan moeten toepassen, dat zou dramatisch zijn, en dat er een evenwicht moet zijn tussen luchthaven en leefbaarheid van de regio, want als het van de Brusselaars en de Franstaligen afhangt, dan krijgt de Noordrand alles op zijn dak en dan mogen de Brusselaars natuurlijk wel gebruikmaken van de luchthaven.

Maar ik had toch nog een vraagje voor u, want ik ben niet helemaal gerust in het element stikstof. Dat is de voorbije maanden nogal aan bod gekomen in de landbouwkwestie, waar de boeren toch wel erg gedupeerd waren omdat dat veel te belangrijk werd, en ik hoop dat dat voor de luchthaven niet zo zal zijn.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Als wij als Vlaanderen iets durven zeggen over de normen uit Brussel, dan schreeuwen ze moord en brand. En nu moeten diezelfde ons niet binnen onze eigen bevoegdheden komen vertellen hoe we die moeten gaan uitoefenen. Laat dat duidelijk zijn. Zeker die van Ecolo zijn daar kampioen in. *(Applaus bij cd&v en de N-VA)*

Zoals u terecht hebt gezegd, moet de aanvraag nog ingediend worden, en kunnen we pas dan echt het politieke debat voeren, waar we wel degelijk een nieuw evenwicht moeten zoeken tussen leefbaarheid, duurzaamheid en de economische belangen, ook in Vlaanderen. Ik wil wel zeggen wat er voor ons zeker niet in kan staan, en dat is de verlenging van de startbaan. Want er zijn ministers van uw partij die daar al voor gepleit hebben. Dus de verlenging van de landingsbaan kan er voor cd&v absoluut niet in staan, maar we moeten wel zoeken naar dat nieuwe evenwicht tussen leefbaarheid, economie en verduurzaming. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik vind de verontwaardiging bij sommige collega's in die zin een beetje eigenaardig dat, tenzij ik mij vergis, de Vlaamse Regering ook naar de Waalse Regering naar aanleiding van de vergunningen en de bewegingen in Bierseet een aantal aanbevelingen en wensen overgemaakt heeft onder andere over nachtvluchten. Deze brief is dus op zich niet zo eigenaardig of zo uitzonderlijk, los van de inhoud.

Maar het bewijst wel nog een keer, en ook de reacties hier bewijzen nog een keer, hoezeer er een conflict aan het rijzen is tussen aan de ene kant in de eerste plaats de commerciële partner van de luchthaven in Zaventem, die echt een beweging bezig is van maximaal proberen uit te breiden, maximaal proberen te rentabiliseren, en in een aantal gevallen zelfs gewoon dingen die elders in Europa weggejaagd worden, naar hier probeert te trekken omdat het misschien opbrengt, en aan de andere kant de omwonenden, de hele omgeving, of dat nu Brussel of Vlaanderen is, want ze hebben beide dezelfde zorgen, namelijk een angst voor een ongebreidelde groei en een nog verder toenemende overlast. Minister, het zou nuttig zijn dat men met al de regeringen in dit land eens een gezamenlijk beeld zou maken en eens zou kijken naar omliggende landen waar men heel bewust omgaat met leefbaarheid en waar men heel bewust een aantal

dingen afstoot en grenzen stelt, en maak dan dat dat dezelfde grenzen zijn in heel dit land. Het zou voor iedereen een betere zaak zijn en het zou vooral het draagvlak heel erg vergroten.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Een paar dingen die hier gezegd worden, verwonderen me toch. Ten eerste, de brief spreekt niet over eisen. Daar staan verzoeken. Maar vooral, er is al een hele procedure aan voorafgegaan. Er is een kadernota van de MER-studie (milieueffectrapport) afgesproken. Die is bezorgd aan Leefmilieu Brussel. Er is antwoord op gekomen. Er is een voorontwerp van de MER-studie aan Brussel bezorgd. Er zijn opmerkingen overgenomen. Er is een debriefing over die nota geweest. In feite zitten we in een procedure waar Brussel betrokken is, collega Van Rompuy. De MER-wetgeving legt dat op. Alle betrokkenen moeten betrokken worden en ze moeten een advies kunnen geven en zich kunnen uitspreken. Zoals collega Tobback zegt, deze Vlaamse Regering heeft zelf beroep aangetekend tegen de omgevingsvergunning Bierset waarin zij zegt dat ze wil dat de nacht uitgebreid wordt van 22 uur 's avonds tot 7 uur 's morgens en dat de nachtvluchten in Bierset afgeschaft of aanzienlijk verminderd worden.

Minister, het lijkt me dan ook logisch dat u in de nieuwe omgevingsvergunning van Zaventem dezelfde eisen die u verwacht van Bierset, zult opnemen. Wat is uw antwoord daarop?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel voor de verschillende tussenkomsten. Een, wat stikstof betreft, dat is inderdaad een element dat ook in dit dossier bekeken zal worden. We hebben dat ook meegedeeld aan de luchthaven in het kader van het MER. Twee, wat de brief van Brussel betreft, dat is geen formeel advies. Dat wil ik toch nog eens benadrukken. Dat is een brief waarin ze zeggen dat ze willen dat wij de Brusselse geluidsnormen toepassen. Dat is wel vrij agressief. Maar bon, iedereen mag doen wat hij wil. Uiteindelijk zal Vlaanderen de vergunning leveren.

We gaan iedereen maximaal betrekken. In die zin vind ik het wel jammer wat het federaal overlegplatform betreft, collega De Coninck, dat is inderdaad al acht keer bijeengekomen. De vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering hebben daar ook aan deelgenomen, want het was ook in de kranten toch wat fake news dat Vlaanderen niet zou deelnemen aan die vergaderingen. Dat klopt dus niet: Vlaanderen was telkens aanwezig op die acht bijeenkomsten.

Wij vinden het wel jammer dat – dat is een standpunt van de Vlaamse Regering: als je draagvlak wilt hebben in dit dossier, is het wel belangrijk dat je de gemeentes meeneemt – de gemeenten Steenokkerzeel, Machelen, Zaventem en Kortenberg niet welkom zijn. Dat is een frustratie die leeft bij de burgemeesters. Ik begrijp dat ook wel, want zij krijgen natuurlijk ook verontruste burgers aan de lijn. Wij zijn vragende partij om dat mee te nemen.

Wat de procedure bij de Raad van State betreft rond de luchthaven van Luik, klopt het dat we daar in beroep gegaan zijn wegens een aantal tekortkomingen in dat dossier die ook impact hebben op het Zuid-Limburgs grondgebied en die onvoldoende onderzocht waren. Ik vind het niet meer dan normaal dat we dat ook gedaan hebben. Ik herhaal nog eens mijn boodschap: Vlaanderen, Brussel, de luchthaven van Zaventem, we spelen natuurlijk in een internationale context. Ook de luchthaven zal moeten inzetten op de vergroening, aandacht voor milieu, aandacht voor omgeving. Zij gaan mee die weg moeten bewandelen.

Het kan inderdaad niet zijn dat als Amsterdam of andere internationale luchthavens zeggen dat die oude toestellen niet meer welkom zijn bij hen, ze naar Zaventem gaan. Dat zou ook niet correct zijn. We zullen daar voldoende aandacht voor hebben bij de hervergunning. Daarnaast zal de leefbaarheid van eenieder die in de regio woont, in aanmerking worden genomen. Dan kom je snel bij de leefbaarheid en de nachtrust van eenieder die er woont. Het zal een huzarenstukje worden, maar ik denk dat we de duurzaamheid van de luchthaven van Zaventem – een belangrijke motor van de tewerkstelling in Vlaanderen, en waar heel veel mensen tewerkgesteld zijn – en de leefbaarheid voor eenieder die er woont en slaapt, moeten trachten te verzoenen.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw bijkomende antwoorden. Dank ook aan de collega's voor hun tussenkomsten. Nogmaals, mijn fractie en ik hebben er alle vertrouwen in dat u het dossier tot een goed einde kunt brengen. Het is een moeilijk dossier, u moet belangen verdedigen, evenwichten zoeken tussen enerzijds de leefbaarheid en anderzijds de economische belangen. U zult dat binnen uw bevoegdheden uitstekend doen. Neemt u vooral geen voorbeeld aan de houding van die Ecoloministers uit de Federale of Brusselse Regering. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de geldigheidverklaring van de kiesverrichtingen en het onderzoek van de geloofsbrieven betreft
– 1641 (2022-2023) – Nr. 1

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de geldigheidverklaring van de kiesverrichtingen en het onderzoek van de geloofsbrieven betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik wil kort iets verduidelijken. Het is positief om te zien dat de jarenlange strijd van mijn kameraad Germain Mugemangango resultaat heeft opgeleverd en dat er in de reglementen van alle parlementen aanpassingen komen van de manier waarop de kiesverrichtingen geldig worden verklaard. Ik zal misschien een beetje context geven. Germain Mugemangango werd in 2014, op veertien stemmen na, niet verkozen in het Waals Parlement. Er waren 22.000 blanco en ongeldige stemmen in zijn district en er waren heel wat onregelmatigheden vastgesteld. Men heeft bezwaar ingediend bij het Waals Parlement en een commissie daar gaf hem gelijk en adviseerde om de blanco stemmen te hertellen. Een dag later hebben de parlementsleden in het Waals Parlement dat advies echter weggestemd omdat ze net verkozen waren door de stemming waarover ze moesten stemmen. Begrijpen jullie het? Diegenen die geïmpacteerd werden door de stemming moesten zich daarover uitspreken. Dat is natuurlijk een probleem. We zijn naar het Europees Hof gestapt om aan de kaak te stellen dat er in ons land geen onpartijdig orgaan is dat bevoegd is voor verkiezingsbetwistingen. We hebben daar gelijk gekregen over de hele lijn. In 2020 heeft het Hof geoordeeld dat het systeem in België een schending inhoudt van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM).

Deze reglementswijziging wil daaraan tegemoetkomen, en dat is een zeer goede zaak. Er zitten een aantal positieve zaken in, zoals de transparantie in het hele proces, maar het is natuurlijk geen oplossing voor het fundamentele probleem dat er geen onafhankelijke en onpartijdige raad is om te oordelen over verkiezingsbetwistingen, een raad samengesteld door mensen die geen belang hebben bij de uitkomst van die verkiezingen, zoals burgers, onafhankelijke specialisten en rechters. Dat is iets wat moet gebeuren bij een grondwetswijziging, daar kan dit parlement niet alleen over gaan, dat weet ik.

Sinds 2014 is er uiteraard veel tijd voorbijgegaan, en dit is wel wat nodig is om het fundamenteel op te lossen. Wij zijn dus blij met de wijzigingen, maar het is niet voldoende, en daarom zullen we ons onthouden.

De voorzitter: U hebt het vooral goed uitgelegd, collega D'Haese, maar als u zich onthoudt in een parlement dat absoluut niet bevoegd is en zelfs geen grondwetswijziging kan doen, dan ontgaat me daar alle logica. Maar bon, ik moet me onthouden van alle commentaren. *(Opmerkingen van Bruno Tobback. Gelach.)*

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2022-23, nr. 1641/1)*

– Het enig artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel houden.

ONTWERP VAN ORGANIEK REGLEMENT VAN HET VLAAMS MENSEN-RECHTENINSTITUUT

Bespreking en stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van organiek reglement van het Vlaams Mensenrechteninstituut.

Conform artikel 32 van het decreet van 28 oktober 2022 tot oprichting van een Vlaams Mensenrechteninstituut heeft de raad van bestuur van het instituut een ontwerp van organiek reglement ter goedkeuring voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

Het ontwerp is voorgelegd aan de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering, die het op 9 mei 2023 heeft goedgekeurd met 11 stemmen tegen 2.

De bespreking is geopend, maar eigenlijk is die gisteren al gevoerd.

Vraagt er hierover nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

Mag ik aannemen dat het ontwerp van organiek reglement van het Vlaams Mensenrechteninstituut eenparig is aangenomen? *(Neen)*

De hoofdelijke stemming wordt gevraagd.

Wij gaan thans over tot de hoofdelijke stemming over het ontwerp van organiek reglement.

Diegenen die het organiek reglement willen aannemen, drukken op de groene knop. De anderen drukken op de rode knop. En als u het niet weet, drukt u op de gele knop.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben neen geantwoord.

Het ontwerp van organiek reglement van het Vlaams Mensenrechteninstituut is aangenomen.

**VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de geldigheidverklaring van de kiesverrichtingen en het onderzoek van de geloofsbrieven betreft
– 1641 (2022-2023) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de geldigheidverklaring van de kiesverrichtingen en het onderzoek van de geloofsbrieven betreft.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
106 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel tot wijziging van het reglement aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 17 mei 2023 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 16.53 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeyns, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Onno Vandewalle, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Axel Ronse: ambtsverplichtingen;

Freya Perdaens, Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Joke Schauvliege: familieverplichtingen;

Roosmarijn Beckers, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Gwendolyn Rutten, Willem-Frederik Schiltz, Tine Van den Brande, Frieda Verougstraete-Deschacht: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Jean-Jacques De Gucht

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier,

Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Steven Vandeput, Onno Vandewalle, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle